तक्ता एक TABLE I

Budget Estimate for 2024-2025
NABARD Phase - 20 Fisheries Department
नाबार्ड टप्पा - २० मत्स्यव्यवसाय विभाग

नाबार्डटप्पा - २० अंतर्गत मासेमारी बंदरे व लहान धक्क्यांचा विकास मागणी क्र. डी- ०९

४४०५ - मुख्य लेखाशिर्ष

मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च

(००) १०३, सागरी मत्स्यव्यवसाय

(००)(०५) मासेमारी बंदरे व लहान धक्के बांधणे

(९५% नाबार्ड हिस्सा) (कार्यक्रम)

५३ - मोठी बांधकामे

(४४०५३२९२)

(००)(०६) मासेमारी बंदरे व लहान धक्के बांधणे

(५% राज्य हिस्सा) (कार्यक्रम)

५३ - मोठी बांधकामे

(४४०५ ३३०९)

Development of Fishing Harbours and Jetty under NABARD Phase - 20 Grant No. D- 09

4405- Capital Outlay on Fisheries

(00)103 - Marine Fisheries
(00) (05) - Construction of Fisheries Harbours and Minor Jetty
(Nabard Share - 95%) (Scehme) (44053292)
53 - Major Works
(00) (05) - Construction of Fisheries Harbours and Minor Jetty
(State Share - 5%) (Scheme)
53 - Major Works
(4405 3309)

(रु. हजारात) (Rs. In Thousands)

Sr. No.	Major Head, Minor Head, Sub Head Detailed Head & Name of the work	Estimated cost अंदाजित खर्च	Expenditure to the end of March 2023 मार्च २०२३ अखेर पर्यंतचा खर्च	Bugdet Estimates 2023-24 अर्थसंकल्प २०२३-२४	Budget Estimated 2024-25 अर्थसंकल्प २०२४-२५	प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाचे नाव
1	2	3	4	5	6	7
	चिंबई ता. अंधेरी जि. मुंबई उपगनर	85000	24334	..	..	1) Chimbai Ta. Andheri Dis. Mumbai Sub urban
	दिवाळेगाव ता. बेलापूर जि. ठाणे	102000	427	80000	21573	2) Divalegao Tal. Belapur Dist. Thane
	बोर्ली मांडला, जि. रायगड	125600	93863	34437	..	3) Borli Mandala Raigad
	बोऱ्या, जि. रत्नागिरी	46000	54251	..	..	4) Borya, Raigad
	विजयदुर्ग, जि. सिंधुदुर्ग	95000	69837	25163	..	5) Vijaydurgh, Sindhudurg
	मेढा जि. सिंधुदुर्ग	85000	..	..	..	6) Medha, Sindhudurg
	पाचुबंदर, ता. वसई जि. पालघर	93000	71639	40200	..	7) Pachubandar, Palghar
	एकूण	**631600**	**314351**	**179800**	**21573**	**Total**

तक्ता दोन TABLE II

Budget Estimate for 2024-2025

मागणी क्रमांक डी-०९
४४०५ - मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च
(००) (१०३) सागरी मत्स्यव्यवसाय
(००) (०७) लहान मासेमारी बंदरे बांधकाम
(५०%) केंद्र हिस्सा, ५३ मोठी बांधकामे
(४४०५ ३४०७)
(००) (०८) लहान मासेमारी बंदरे बांधकाम,
(५०%) राज्य हिस्सा, ५३ मोठी बांधकामे
(४४०५३४१६)

Demand No. D-09
(00) (103)-Capital Outlay on Marine Fisheries
(00) (07) Minor Fishing Harbour
(50%) (Central Share), 53 Major Construction (4405 3407)
(00) (08) Minor Fishing Harbour
(50%) State Share, 53 Major Construction
(4405 3416)

(C) Central Plan Schemes (50%) **राज्य हिस्सा - (५०%)**

(रु. हजारात) (Rs. In Thousands)

अ. क्रमांक	प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाच नाव	Estimated cost अंदाजित खर्च	Expenditure to the end of March 2023 मार्च २०२३ अखेर पर्यंतचा खर्च	Bugdet Estimates 2023-24 अर्थसंकल्प २०२३-२४	Budget Estimated 2024-25 अर्थसंकल्प २०२४-२५	Major Head, Minor Head, Sub Head Detailed Head & Name of the work
1	2	3	4	5	6	7
	वर्सोवा जिल्हा मुंबई येथे मासे उतरविण्यासाठी लहान धक्क्याचे बांधकाम	3656600	..	1	1	Construction of fish landing Jetty at Varsova, District Mumbai
	आनंदवाडी तालुका देवगड, जिल्हा सिंधुदुर्ग येथे मासेमारी बंदर बांधणे (जुलै २००५)	884400	729400	155000	155000	Construction of Fishing Harbour at Anandwadi, Tal. Deogad, Dist. Sindhudurg (July 2005)
	करंजा तालुका उरण, जिल्हा रायगड येथे मासेमारी बंदर बांधणे (जुलै २००५)	1498000	1363100	134900	134900	Construction of Fishing Harbour at Karanja, Tal. Uran, Dist. Raigad (July 2005)
	मिरकरवाडा टप्पा दोन जिल्हा रत्नागिरी, येथे जलसंरक्षक भिंतीचे बांधकाम करणे (जुलै २००५)	746900	637900	149000	149000	Construction of Break Water Wall Mirkarwada Phase II Dist. Ratnagiri. (July 2005)
	एकूण	**6785900**	**2730400**	**438901**	**438901**	**Total**

तक्ता तीन TABLE III

Budget Estimate for 2024-2025

प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप शीर्ष
मागणी क्रमांक डी-०९
४४०५ - मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च
१०३, सागरी मत्स्यव्यवसाय
(०१) निलक्रांती कार्यक्रमांतर्गत योजना,
केंद्र योजना
(०२) (०१) ५३ मोठी बांधकामे
(४४०५ ३३८१)
(०२) (०१) ५३ मोठी बांधकामे
(४४०५३३९२)

Major Head, Minor Head, Sub Head, Detailed Head & name of the work
Demand No. D-09
4405-Capital Outlay on Fisheries
(103)-Marine Fisheries
(01) Blue revolution Scheme
Central Scheme
(02) (01) 53 Major Works (44053381)
(01) (02) 53 Major Works (44053392)

Blue Revolution

(C) Central Plan Schemes (50%) State Plan Schemes (50%)

(रु. हजारात) (Rs. In Thousands)

अ. क्रमांक	बांधकामाच नाव	Estimated cost अंदाजित खर्च	Expenditure to the end of March 2023 मार्च २०२३ अखेर पर्यंतचा खर्च	Bugdet Estimates 2023-24 अर्थसंकल्प २०२३-२४	Budget Estimated 2024-25 अर्थसंकल्प २०२४-२५	Major Head, Minor Head, Sub Head Detailed Head & Name of the work
1	2	3	4	5	6	7
	मक्च्छमारांना मुलभुत सुविधा देण्यासाठी बोडणी, ता. अलिबाग, जि. रायगड येथे जेट्टीचे बांधकाम करणे	80000	13600	..	50000	Providing Infrastructural post harvesting Center Bodani, Tal. Alibag, Dist. Raigad.
	एकूण	**80000**	**13600**	**..**	**50000**	**Total**

Modernization of Sossoon Dock Fishing Harbour Dist. Mumbai

(C) Central Plan Schemes (50%) State Plan Schemes (50%)

मागणी क्रमांक डी-०९
४४०५ - मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च
१९० सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमांना कर्ज
०० - मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च
(००)(०२) मासेमारी बंदराचे आधुनिकीकरण करणे
(५०% राज्य हिस्सा) (कार्यक्रम)
३५-भांडवली भत्तेच्या निर्मितीकरीता अनुदान
(४४०५ ३३६३)
(००)(०३) मासेमारी बंदराचे आधुनिकीकरण करणे
(५०% केंद्र हिस्सा) (कार्यक्रम)
३५-भांडवली मत्तेच्या निर्मितीकरीता अनुदान
(४४०५ ३३७२)

Demand No. D-09
4405-Capital Outlay on Fisheries
(190)-Public Sector & other project loan
00-Capital Outlay on Fisheries
(00)(02) Fishing Harbour Development
(50%) (State Share) (Programme)
35-Capital production grant
(44053363)
(00)(03) Modernization of Fishing hurbours
(50%) (Central Share) (Programme)
35-Capital production grant
(4405 3372)

(C) Central Plan Schemes (50%) State Plan Schemes (50%)

(रु. हजारात) (Rs. In Thousands)

अ. क्रमांक	प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाच नाव	Estimated cost अंदाजित खर्च	Expenditure to the end of March 2023 मार्च २०२३ अखेर पर्यंतचा खर्च	Bugdet Estimates 2023-24 अर्थसंकल्प २०२३-२४	Budget Estimated 2024-25 अर्थसंकल्प २०२४-२५	Major Head, Minor Head, Sub Head Detailed Head & Name of the work
1	2	3	4	5	6	7
	ससुन गोदी बंदराचे अधुनिकरण करणे.	5217700	256024	50432	215244	Modernization of Sossoon Dock Fisihing Harbour Dist. Mumbai
	एकूण	**521700**	**256024**	**50432**	**215244**	**Total**

तक्ता चार TABLE IV
Budget Estimate for 2024-2025

नाबार्ड टप्पा-२२ अंतर्गत मासेमारी बंदरे व लहान धक्क्यांचा विकास मागणी क्र. डी-०९
मुख्य लेखाशिर्ष ४४०५-मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च
१०३ सागरी मत्स्यव्यवसाय
५३-मोठी बांधकामे
(००) (०५) मासेमारी बंदरे व लहान जेट्टीचे बांधकाम करणे (९५% नाबार्ड हिस्सा) (कार्यक्रम) ५३-मोठी बांधकामे (४४०५ ३२९२)
(००) (०६) मासेमारी बंदरे व लहान जेट्टीचे बांधकाम (५% रा.हि.) (कार्यक्रम) ५३-मोठी बांधकामे (४४०५ ३३०९)

Development of Fishing Harbours and Jetty under NABARD Phase-22
Grant No. D-09
4405-Capital outlay on Fisheries
103-Marine Fisheries
53-Major Work
(00)(05)-Construction of Fisheries Harbours and Minor Jetty (Nabard Share 95%) (44053292)
(00) (06) Construction of Fisheries Harbours and Minor Jetty (State Share 5%) (Scheme) (4405 3309)

NABARD Phase-22 Fisheries Department
नाबार्ड टप्पा-२२ मत्स्यव्यवसाय विभाग

(रु. हजारात) (Rs. In Thousands)

अ. क्रमांक	प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाच नाव	Estimated cost अंदाजित खर्च	Expenditure to the end of March 2023 मार्च २०२३ अखेर पर्यंतचा खर्च	Bugdet Estimates 2023-24 अर्थसंकल्प २०२३-२४	Budget Estimated 2024-25 अर्थसंकल्प २०२४-२५	Major Head, Minor Head, Sub Head Detailed Head & Name of the work
1	2	3	4	5	6	7
	पाचुबंदर, ता. वसई, जि. पालघर, येथे मासे उतरविण्याच्या ठिकाणी मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा पुरविणे	93000	71639	40200	..	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Pachubander Tal. Vasai, Dist. Palghar.
	दिवाळे गाव, ता. बेलापूर, जि. ठाणे येथे मासे उतरविण्याच्या ठिकाणी मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा पुरविणे	102000	427	80000	21573	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Divalegoav Tal. Belapur, Dist. Thane.
	चिंबई, ता. अंधेरी, जि. मुंबई उपनगर येथे मासे उतरविण्याच्या ठिकाणी मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा पुरविणे	85000	24334	..	..	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Chimbai, Tal. Andheri, Dist. Mumbai-SuburbanÞ
	बोर्ली मांडला, ता. मुरुड, जि. रायगड येथे मासे उतरविण्याच्या ठिकाणी मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा पुरविणे	125600	93863	34437	..	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Bori-Mandala Tal. Murud, Dist. Raigad.
	बोऱ्या, ता. गुहागर, जि. रत्नागिरी येथे मासे उतरविण्याच्या ठिकाणी मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा पुरविणे	46000	54251	..	..	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Borya Tal. Guhagar, Dist. Ratnagiri.
	विजयदुर्ग, ता. देवगड, जि. सिंधुदुर्ग येथे मासे उतरविण्याच्या ठिकाणी मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा पुरविणे	95000	69837	25163	..	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Vijaydurg, Tal. Devgad, Dist. Sindhudurg.
	मेढा, ता. मालवण, जि. सिंधुदुर्ग येथे मासे उतरविण्याच्या ठिकाणी मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा पुरविणे	85000	..	..	..	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Medha, Tal. Malvan, Dist. Sindhudurg.
	एकूण	631600	314351	179800	21573	Total

तक्ता पाच TABLE V
Budget Estimate for 2024-2025

नाबार्ड टप्पा-२३ अंतर्गत मासेमारी बंदरे व लहान धक्क्यांचा विकास मागणी क्र. डी-०९
मुख्य लेखाशिर्ष ४४०५-मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च
(००) १०३ सागरी मत्स्यव्यवसाय
५३-मोठी बांधकामे
(००) (०५) मासेमारी बंदरे व लहान धक्के बांधणे (९५% नाबार्ड हिस्सा)
४४०५ ३२९२
(००) (०६) मासेमारी बंदरे व लहान धक्के बांधणे (५% राज्य हिस्सा)
४४०५ ३३०९

Development of Fishing Harbours and Jetty under NABARD Phase-23
Grant No. D-09
4405-Capital outlay on Fisheries
103-Marine Fisheries
53-Major Work
(00)(03)-Construction of Fisheries Harbours and Minor Jetty (Nabard Share 95%)
(00) (04) Construction of Fisheries Harbours and Minor Jetty (State Share 5%)
(00) (05) 4405 3292
(00) (06) 4405 3309

NABARD Phase-23 Fisheries Department
नाबार्ड टप्पा-२३ मत्स्यव्यवसाय विभाग

(रु. हजारात) (Rs. In Thousands)

अ. क्रमांक	प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाच नाव	Estimated cost अंदाजित खर्च	Expenditure to the end of March 2023 मार्च २०२३ अखेर पर्यंतचा खर्च	Bugdet Estimates 2023-24 अर्थसंकल्प २०२३-२४	Budget Estimated 2024-25 अर्थसंकल्प २०२४-२५	Major Head, Minor Head, Sub Head Detailed Head & Name of the work
1	2	3	4	5	6	7
	मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा देण्यासाठी धाकटी डहाणू, ता. डहाणू, जि. पालघर, येथे जेट्टीचे बांधकाम करणे	120500	..	80000	40500	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Dhanu, Dist. Palghar.
	मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा देण्यासाठी जुहू मोरागाव, ता. अंधेरी, जि. मुंबई-उपगनर येथे जेट्टीचे बांधकाम करणे	76400	..	..	..	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Juhu Morgai, Dist. Mumbai-Suburban.
	मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा देण्यासाठी दिघी, ता. श्रीवर्धन, जि. रायगड, येथे जेट्टीचे बांधकाम करणे	144000	..	144000	..	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Dighi, Tal. Shrivardhan, Dist. Raigad.
	मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा देण्यासाठी राजापुरी, ता. मुरुड, जि. रायगड, येथे जेट्टीचे बांधकाम करणे	90300	..	90300	..	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Rajapuri, Tal. Murud, Dist. Raigad.
	मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा देण्यासाठी वेलदूर, ता. गुहागर, जि. रत्नागिरी, येथे जेट्टीचे बांधकाम करणे	82500	..	40000	42500	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Veldur, Tal. Guhagar, Dist. Ratnagiri.
.	**एकूण**	513700	..	354300	83000	Total

तक्ता सहा TABLE VI
Budget Estimate for 2024-2025

नाबार्ड टप्पा-२४ अंतर्गत मासेमारी बंदरे व लहान धक्क्यांचा विकास मागणी क्र. डी-०९
मुख्य लेखाशिर्ष ४४०५-मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च
(००) १०३ सागरी मत्स्यव्यवसाय
५३-मोठी बांधकामे
(००) (०५) मासेमारी बंदरे व लहान धक्के बांधणे (९५% नाबार्ड हिस्सा)
४४०५ ३२९२
(००) (०६) मासेमारी बंदरे व लहान धक्के बांधणे (५% राज्य हिस्सा)
४४०५ ३३०९

Development of Fishing Harbours and Jetty under NABARD Phase-24
Grant No. D-09
4405-Capital outlay on Fisheries
103-Marine Fisheries
53-Major Work
(00)(03)-Construction of Fisheries Harbours and Minor Jetty (Nabard Share 95%)
(00) (04) Construction of Fisheries Harbours and Minor Jetty (State Share 5%)
(00) (05) 4405 3292
(00) (06) 4405 3309

NABARD Phase-24 Fisheries Department
नाबार्ड टप्पा-२४ मत्स्यव्यवसाय विभाग

(रु. हजारात) (Rs. In Thousands)

अ. क्रमांक	प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाच नाव	Estimated cost अंदाजित खर्च	Expenditure to the end of March 2023 मार्च २०२३ अखेर पर्यंतचा खर्च	Bugdet Estimates 2023-24 अर्थसंकल्प २०२३-२४	Budget Estimated 2024-25 अर्थसंकल्प २०२४-२५	Major Head, Minor Head, Sub Head Detailed Head & Name of the work
1	2	3	4	5	6	7
	मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा देण्यासाठी नवाबाग, ता, वेंगुर्ला, जि. सिंधुदुर्ग येथे जेट्टीचे बांधकाम करणे	362536	28995	150000	183541	Providing post infrastructure facility at fish landing centre at Navabag, Tal. Vengurla, Dist. Sidhudurg.
	मच्छिमारांना मूलभूत सुविधा देण्यासाठी नांदगाव, ता. मुरुड, जि. रायगड येथे जेट्टीचे बांधकाम करणे	429663	238759	150904	40000	Providing post infrastructure facility at fish landing centre Nandgaon, Tall. Murud, Dist.Raigad.
	एकूण	792199	267754	300904	223541	Total

तक्ता सात TABLE VII

Budget Estimate for 2024-25

Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana (PMMSY)

(C) Central Plan Scheme (60%)

`अ. क्र.	प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप शीर्ष व बांधकामाचे नाव (रु. हजारात)	Estimate Cost 2022-2023 अंदाजित खर्च २०२२-२०२३	Expenditure to the end of March 2023 मार्च २०२३ अखेरपर्यंतचा खर्च	Bugdet Estimatess 2023-2024 अर्थसंकल्प २०२३-२०२४	Bugdet Etimates 2024-2025 अर्थसंकल्प २०२४-२०२५	Major Head Minor Head Sub Head Detailed Head & Name of the work (Rs. In Thousand)
1	2	3	4	5	6	7
१)	मागणी क्र. डी -०६ २४०५ मत्स्यव्यवसाय १०३ सागरी मत्स्यव्यवसाय, ०४ प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०४)(०८) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा लाभार्थी हिस्सा नसलेल्या योजना (केंद्र हिस्सा ६०%)	..	..	..	..	Demand No. D-06 2405-Fisheries 103-Marine Fisheries (04) Pradhan Mantri Mastsya Sampadaa Yojana (Centrally Sponsored Scheme) (04) (08) Pradhan Mantri Matsya Sampada Non Benefilary Oriented schemes (Central Share 60%)
	३१- सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)	..	..	252087	254077	
	३३- अर्थसहाय्य (२४०५ ७७२१)	..	3000	1	1	33-Subsidies (2405 7721)
२)	प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना अंतर्गत मासेमारी जेट्टी व बंदरावर मच्छिमारांकरिता मुलभूत सोयी सुविधा पुरविणे	..	..	..	1	Providing Infrastructural post harvesting facility at fish landing center under Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana
	३३- अर्थसहाय्य	..	..	1	..	
	३१- सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)	..	..	91876	..	
३)	एकूण केंद्र हिस्सा (६०%), (२४०५७७२१)	1	3000	252088	254078	Total Central Share (60%) (24057721)

तक्ता सात TABLE VII

Budget Estimate for 2024-25

Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana (PMMSY)

State Plan Scheme (40%)

`अ. क्र.	प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप शीर्ष व बांधकामाचे नाव (रु. हजारात)	Estimate Cost अंदाजित खर्च	Expenditure to the end of March 2023 मार्च २०२३ अखेरपर्यंतचा खर्च	Bugdet Estimatess 2023-2024 अर्थसंकल्प २०२३-२०२४	Bugdet Etimates 2024-2025 अर्थसंकल्प २०२४-२०२५	Major Head Minor Head Sub Head Detailed Head & Name of the work (Rs. In Thousand)
1	2	3	4	5	6	7
१)	मागणी क्र. डी -०६ २४०५ मत्स्यव्यवसाय १०३ सागरी मत्स्यव्यवसाय, ०४ प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०४)(०९) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा लाभार्थी हिस्सा नसलेल्या योजना (केंद्र हिस्सा ४०%)	..	..	..	..	Demand No. D-06 | 2405-Fisheries 103-Marine Fisheries (०४) Pradhan Mantri Mastsya Sampadaa Yojana (Centrally Sponsored Scheme) (04) (09) Pradhan Mantri Matsya Sampada Non Benefilary Oriented schemes (State Share 40%)
	३१- सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)	..	..	168018	169384	
	३३- अर्थसहाय्य (२४०५ ७७३२)	..	2000	1	1	33-Subsidies (2405 7232)
२)	प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना अंतर्गत मासेमारी जेट्टी व बंदरावर मच्छिमारांकरिता मुलभूत सोयी सुविधा पुरविणे	1	..	..	..	Providing Infrastructural post harvesting facility at fish landing center under Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana
	३३- अर्थसहाय्य	..	75764	1	..	
	३१- सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)	..	..	61264	..	
३)	एकूण केंद्र हिस्सा (४०%),(२४०५७७३२)	1	77764	229284	..	Total Central Share (40%) (2405 7732)

तक्ता आठ TABLE VIII

Budget Estimate for 2024-25

Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana (PMMSY)

(C) Central Plan Scheme (100%) Capital outlay on Fisheries

(रुपये हजारात) (Rs. in Thousands)

प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाचे नाव	अंदाजित खर्च Estimate Cost 2022-23	मार्च २०२३ अखेरपर्यंतचा खर्च Expenditure to the end of March 2023	अर्थसंकल्प २०२३-२४ Budget Estimate 2023-24	अर्थसंकल्प २०२४-२५ Budget Estimates 2024-25	Major Head, Minor Head Sub Head Detailed Head & Name of the work
1	2	3	4	5	6
मागणी क्र. डी-०९ ...	...	...	...	...	**Demand No. D-09**
२४०५-मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च १०३ सागरी मत्स्यव्यवसाय (०२) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०२) (०१) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा केंद्रीय क्षेत्र योजना (केंद्र हिस्सा १००%) ३३-अर्थसहाय्य (४४०५ ३४६१)	..	..	..	...	2405 Capital outlay on fisheries 103-Marine Fisheries (02) Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana (Central Sponsered Scheme) (02) (01) Pradhan Mnatri Matsya Sampada Central Sector Schemes (Central Share 100%) 33-Subsidies (4405 3461)
प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना अंतर्गत मासेमारी जेट्टी व बंदरावर मच्छिमारां-करिता मूलभूत सोयी सुविधा पुरविणे	1	..	..	1	Providing Infrastructural post harvesting facility at fish landing centre under Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana
एकूण केंद्र हिस्सा (१००%) (४४०५ ३४६१)	1	..	..	1	Total Central Share (100%) (4405 3461)

तक्ता नऊ TABLE IX

Budget Estimate for 2024-25

Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana (PMMSY)

(C) Central Plan Scheme (60%)

`अ. क्र.	प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप शीर्ष व बांधकामाचे नाव (रु. हजारात)	Estimate Cost अंदाजित खर्च	Expenditure to the end of March 2024 मार्च २०२४ अखेरपर्यंतचा खर्च	Bugdet Estimatess 2024-2025 अर्थसंकल्प २०२३-२०२४	Bugdet Etimates 2024-2025 अर्थसंकल्प २०२४-२०२५	Major Head Minor Head Sub Head Detailed Head & Name of the work (Rs. In Thousand)
1	2	3	4	5	6	7
१)	मागणी क्र. डी -०६	..	..	..	..	Demand No. D-06 |
	२४०५ मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च, १०३ सागरी मत्स्यव्यवसाय, ०२ प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०२)(०२) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा लाभार्थी हिस्सा नसलेल्या योना (केंद्र हिस्सा ६०%)					2405-Fisheries 103-Marine Fisheries 103- Marine Fisheries (०२) Pradhan Mantri Mastsya Sampadaa Yojana (Centrally Sponsored Scheme) (02) (02) Pradhan Mantri Matsya Sampada Non (Central Share 60%)
	३१- सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)	..	..	100000	..	
	३३- अर्थसहाय्य (४४०५ ३४७२)	..	..	1	299999	Subsidies (4405 3472)
	५३- मोठी बांधकामे	..	..	..	1	Subsidies (4405 3472)
२)	प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना अंतर्गत मासेमारी जेट्टी व बंदरावर मच्छिमारांकरिता मुलभूत सोयी सुविधा पुरविणे (९ प्रस्तावित कामे)	..	..	..	..	Providing Infrastructurall post harvesting facility at fish landing center under Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana
३)	एकूण केंद्र हिस्सा (६०%), (४४०५ ३४७२)	559800	..	100001	300000	Total Central Share (60%) (4405 3472)

तक्ता नऊ TABLE IX

Budget Estimate for 2024-25

Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana (PMMSY)

State Plan Scheme (40%)

अ. क्र.	प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप शीर्ष व बांधकामाचे नाव (रु. हजारात)	Estimate Cost अंदाजित खर्च	Expenditure to the end of March 2023 मार्च २०२३ अखेरपर्यंतचा खर्च	Bugdet Estimatess 2023-2024 अर्थसंकल्प २०२३-२०२४	Bugdet Etimates 2024-2025 अर्थसंकल्प २०२४-२०२५	Major Head Minor Head Sub Head Detailed Head & Name of the work (Rs. In Thousand)
1	2	3	4	5	6	7
१)	मागणी क्र. डी -०९ २४०५ मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च, १०३ सागरी मत्स्यव्यवसाय, ०२ प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०२)(०२) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा लाभार्थी हिस्सा नसलेल्या योजना (राज्य हिस्सा ६०%)	..	..	..	..	Demand No. D-09 | 2405-Capital Outlay on Fisheries 103-Marine Fisheries (02) Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana (Centrally Sponsered Scheme) (02)(02) Pradhan Mantri Matsya Sampada Non Beneficiary Oriented
	३१- सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)	..	..	61264	..	
	३३- अर्थसहाय्य (४४०५ ३४८१)	..	..	1	..	33-Subsidies (4405 3481) Schemes (State Share 60%)
२)	प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना अंतर्गत मासेमारी जेट्टी व बंदरावर मच्छिमारांकरिता मुलभूत सोयी सुविधा पुरविणे (९ प्रस्तावित कामे)	..	..	..	..	Providing Infrastructurall post harvesting facility at fish landing center under Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana
३)	एकूण केंद्र हिस्सा (४०%), (४४०५३४८१)	..	..	61265	..	Total Central Share (40%) (44053481)

तक्ता दहा TABLE X

Budget Estimate for 2024-25

Fisheries and Aquaculture Infrastructure Development Fund Seheme (FIDF)

(C) Central Plan Scheme

(रुपये हजारात) (Rs. in Thousands)

प्रधान शीर्ष, गौण शीर्ष, उप-शीर्ष व बांधकामाचे नाव	अंदाजित खर्च Estimate Cost 2022-23	मार्च २०२३ अखेरपर्यंतचा खर्च Expenditure to the end of March 2023	अर्थसंकल्प २०२३-२४ Budget Estimate 2023-24	अर्थसंकल्प २०२४-२५ Budget Estimates 2024-25	Major Head, Minor Head Sub Head Detailed Head & Name of the work
1	2	3	4	5	6
मागणी क्र. डी-०९	...	...	...	...	**Demand No. D-09**
४४०५-मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च (००) १०३ सागरी मत्स्यव्यवसाय (००) (००)(०९) मत्स्यव्यवसाय क्षेत्रातील पायाभूत सुविधा विकास निधी योजनेची कामे ५३-मोठी बांधकामे (४४०५ ३४९९)		..	200000	446028	4405 Capital outlay on fisheries 103-Marine Fisheries (00) (00)(09) Work under Fisheries And Aquaculture Development Fund Scheme) 53-Major Works (4405 3499)
मत्स्यव्यवसाय क्षेत्रातील पायाभूत सुविधा विकास निधी योजने अंतर्गत मासेमारी जेट्टी व बंदरावर मच्छिमारांकरिता मूलभूत सोयी सुविधा पुरविणे (५ कामे)	..	..	..	..	Providing Infrastructural post harvesting facility at fish landing centre under Fisheries and Auaculture Develoment Fund Scheme
एकूण राज्य हिस्सा (४४०५ ३४९९)	..	..	200000	446028	Total State Share (4405 3499)

तक्ता एक--TABLE I

सन २०२४-२५ कार्यक्रम अंदाजपत्रक

सागरी जिल्ह्यातील हायस्पिड डिझेल तेलावरील विक्रीकराची प्रतिपुर्तीच्या अर्थसहाय्याचा जिल्हानिहाय तपशील दर्शविणारे विवरणपत्र

(रुपये लाखात)
(Rs. in lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा		प्रत्यक्ष २०२२-२०२३ Actuals 2022-2023				अपेक्षित २०२३-२०२४ Budget Estimates 2023-2024				अंदाजित २०२४-२०२५ Revised Estimate 2024-2025				District
			संस्था संख्या	बोटींची संख्या	डिझेल कोटा (कि.ली.)	मंजूर अर्थसहाय्य	संस्था संख्या	बोटींची संख्या	डिझेल कोटा (कि.ली.)	मंजूर अर्थसहाय्य	संस्था संख्या	बोटींची संख्या	डिझेल कोटा (कि.ली.)	मंजूर अर्थसहाय्य	
१	२		३	४	५	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
१.	मुंबई शहर	...	15	676	28565.88	3005.68	16	616	30811.08	4293.33	14	700	33553.08	4400.00	Mumbai City
२.	मुंबई व उपनगरे	...	17	1695	45692.98	2653.00	17	1406	36124.56	4000.00	17	1448	37208.30	3000.00	Mumbai Suburban
३.	ठाणे	...	6	776	18481.54	1699.00	6	759	24294.04	800.00	6	900	30000.00	2000.00	Thane
४.	पालघर	...	30	1258	27809.85	1639.00	24	1220	31136.76	700.00	33	1300	35000.00	1500.00	Palghar
५.	रायगड	...	39	2104	34853.51	3026.35	40	2992	50552.70	5660.00	42	2232	51980.30	2112.00	Raigad
६.	रत्नागिरी	...	33	1683	38948.60	3085.27	27	1474	42193.90	6300.00	30	1695	42713.70	2500.00	Ratnagiri
७.	सिंधुदुर्ग	...	10	450	8989.18	992.35	10	426	9666.73	1582.44	10	426	9666.73	1691.68	Sindhudurg
	एकूण	...	150	8642	203341.54	16100.65	140	8093	224779.77	23335.77	152	8701	240122.11	17203.68	Total

तक्ता दोन--TABLE II

वित्तिय आवश्यकता :--

सन २०२४-२५ कार्यक्रम अंदाजपत्रक

सागरी मत्स्यव्यवसाय (हायस्पिड डिझेल तेलावरील विक्रीकराची प्रतिपुर्ती)

(रुपये लाखात)
(Rs. in lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	प्रत्यक्ष २०२२-२०२३ Actuals 2022-2023			अंदाजित २०२३-२०२४ Budget Estimates 20223-2024			अपेक्षित २०२४-२०२५ Revised Estimate 2024-2025			District
		योजनेत्तर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	एकूण Total	अनिवार्य (योजनेत्तर) Non-Plan	कार्यक्रमांतर्गत (योजनांतर्गत) Plan	एकूण Total	अनिवार्य (योजनेत्तर) Non-Plan	कार्यक्रमांतर्गत (योजनांतर्गत) Plan	एकूण Total	
१	२	३	४	५	6	7	8	9	10	11	12
१.	मुंबई शहर ...	3005.68	...	3005.68	4293.33	...	4293.33	4400.00	...	4400.00	Mumbai City
२.	मुंबई व उपनगरे ...	2653.00	..	2653.00	4000.00	..	4000.00	3000.00	..	3000.00	Mumbai Suburban
३.	ठाणे ...	1699.00	..	1699.00	800.00	..	800.00	2000.00	..	2000.00	Thane
४.	पालघर ...	1639.00	..	1639.00	700.00	..	700.00	1500.00	..	1500.00	Palghar
५.	रायगड ...	3026.40	..	3026.40	5660.00	..	5660.00	2112.00	..	2112.00	Raigad
६.	रत्नागिरी ...	3085.27	..	3085.27	6300.00	..	6300.00	2500.00	..	2500.00	Ratnagiri
७.	सिंधुदुर्ग ...	992.35	..	992.35	1582.44	..	1582.44	1691.68	..	1691.68	Sindhudurg
	एकूण ...	**16100.70**	**..**	**16100.70**	**23335.77**	**..**	**23335.77**	**17203.68**	**..**	**17203.68**	**Total**

पाच. निमखाऱ्या पाण्यातील मत्स्यव्यवसाय

राज्यातील निमखाऱ्या पाण्यातील मत्स्यसंवर्धन करण्याच्यादृष्टीने खालील योजना राबविल्या जात आहेत.

१. निमखाऱ्या पाण्याचे सर्व्हेक्षण :--

निमखाऱ्या पाण्यातील कोळंबी संवर्धन हा व्यवसाय निश्चित उत्पन्न देणारा एक चांगला व्यवसाय म्हणून उदयास आलेला आहे. महाराष्ट्र राज्यात एकूण ७० लहान मोठ्या खाड्यांलगत सुमारे ८०,००० हेक्टर खाजण क्षेत्र उपलब्ध आहे. या खाजण क्षेत्राचे सर्व्हेक्षण केले असता सुमारे १२,४५५ हे खाजण क्षेत्र निमखाऱ्या पाण्यातील कोळंबी संवर्धनाकरिता उपयुक्त असल्याचे आढळले आहे.

२. निमखाऱ्या पाण्यातील मत्स्यसंवर्धन केंद्रे :

संवर्धकांना निमखारे मत्स्यसंवर्धन तंत्रज्ञानाची प्रात्यक्षिकाद्वारे माहिती देण्यासाठी तसेच त्यांना दर्जेदार बीज पुरवठा करण्यासाठी शासकीय क्षेत्रात २ कोळंबी संवर्धन प्रकल्प व १ निमखारेपाणी कोळंबी बीजोत्पादन केंद्र स्थापन करण्यात आलेले आहेत.

रत्नागिरी येथे १९८३ साली ५.०० हेक्टर क्षेत्रात निमखारेपाणी मत्स्यसंवर्धन पथदर्शक प्रकल्पाची स्थापना केलेली असून प्रकल्पात ८ संचयन तळी व ३ संगोपन तळी आहेत. तसेच सदर पथदर्शक प्रकल्पात जिताडा माश्यांचे संवर्धनाचे प्रयोग देखील घेण्यात येतात. केंद्र शासनाने कृषि व संलग्न क्षेत्राच्या विकास दरात वाढ करण्याकरिता अकराव्या पंचवार्षिक योजनेच्या कालावधीत राष्ट्रीय कृषि विकास योजना हा कार्यक्रम राबविण्यास सन २००७-०८ पासून सुरुवात केली आहे. या योजनेंतर्गत केंद्र शासनाकडून प्राप्त झालेल्या निधीतून पायाभूत सुविधा तसेच वैयक्तिक लाभार्थीकरिता प्रकल्प राबविले जातात. निमखारेपाणी पथदर्शक प्रकल्पाची सुधारणा व बळकटीकरण करण्यासाठी शासनाने दि. ६-९-२०१० च्या शासन निर्णयान्वये रु. १,६६,५५,९७१/- इतक्या निधीस प्रशासकीय मान्यता दिली असून काम प्रगतीपथावर आहे. तसेच सन १९८४ साली आसनगाव जिल्हा ठाणे येथे ५०.०० हेक्टर क्षेत्रात कोळंबी संवर्धन प्रकल्पाचे बांधकाम केलेले आहे. या प्रकल्पाचे जलक्षेत्र ३५.०० हेक्टर असून ८ टाईडफेड तळी व २६ पंपफेड तळी आहेत. कोळंबी संवर्धन केंद्र आसनगाव, ता. डहाणू, जि. ठाणे हे खाजगीरित्या कंत्राटी पद्धतीने ठेक्याने देण्यासाठी शासनाने जा.क्र. २९००/ प्र.क्र. २०७ पदुम-१३ दि. १-४-२००२ व मत्स्यावि-२९०२/२३१६२/प्र.क्र. १४९/पदुम १३ दि. ६-८-२००५ अन्वये शासन निर्णय जाहीर केला आहे.

३. निमखारे पाणी मत्स्यसंवर्धन विकास यंत्रणा :--

खाजण जागा निमखारेपाणी कोळंबी संवर्धनासाठी विकसित करून मत्स्योत्पादन वाढीच्या दृष्टीने सर्वांगीण विकास साधण्यासाठी निमखारेपाणी मत्स्यसंवर्धक विकास यंत्रणा ही केंद्र पुरस्कृत योजना राज्यात सन १९९०-९१ पासून कार्यान्वत झालेली आहे. सदर योजनेअंतर्गत कोळंबी संवर्धकांना त्यांच्या प्रकल्पासाठी पूर्ण तांत्रिक मार्गदर्शन केले जाते. यात जागेची निवड, प्रकल्प अहवाल तयार करणे, प्रशिक्षण बीज खाद्य पुरवठा इत्यादी मदत केली जाते. यंत्रणेमार्फत, चर्चासत्रे, शेतकरी मेळावे, सभा, प्रात्यक्षिके इत्यादी कार्यक्रमाचे आयोजन केले जाते. आर्थिक सहाय्यासाठी लाभार्थीचे प्रस्ताव वित्तीय संस्थेकडे शिफारस केले जातात. यंत्रणेमार्फत निमखारेपाणी कोळंबी संवर्धन प्रकल्प बांधकामासाठी प्रकल्प खर्चाच्या २५ टक्के व जास्तीत जास्त रु. ६०,००० प्रति हेक्टर (२.०० हेक्टर मर्यादेपर्यंत) अनुदान दिले जाते.

४. जलकृषी प्राधिकरण :--

तटीय कोळंबी संवर्धनाबाबत सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या अंतिम आदेशान्वये केंद्रीय जलकृषि प्राधिकरणाची स्थापना कारण्यात आलेली असून प्राधिकरणाच्या नियंत्रणाखाली देशातील कोळंबी संवर्धनास पुन:श्च सुरूवात झालेली आहे. केंद्रीय जलकृषि प्राधिकरणाने निर्देशित केल्याप्रमाणे राज्यात जिल्हास्तरिय व राज्यस्तरिय जलकृषी प्राधिकरण समित्यांची स्थापना करण्यात आली आहे.

केंद्र शासनाने दि. २२-१२-२००५ अन्वये तटीय प्राधिकरण अधिनियम २००५ जारी केला आहे.

त्यानुसार प्रत्येक कोळंबी संवर्धन क्षेत्र त्यांच्या कोळंबी प्रकल्पाची नोंदणी जलकृषि प्राधिकरणाकडे करणे कायद्याने बंधनकारक आहे. आतापर्यंत १४५ प्रकल्प नोंदणी झाली आहे. उर्वरित प्रकल्प नोंदणीकरिता जिल्हा कार्यालयाकडून कार्यवाही सुरू आहे. पी-व्हेनामी या जातीच्या कोळंबीचे संवर्धन करण्यासाठी जलकृषि प्राधिकरणाने परवाने देणे सुरू केले असून त्यासाठी केंद्रीयस्तरावर व जिल्हा पातळीवर अशा प्रकल्पांची तपासणी व छाननी करून परवान्यासाठी शिफारस करण्याची कार्यवाही या समित्या करतात.

तक्ता एक TABLE-I

प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (निमखारे पाणी)

(२) वितीय आवश्यकता : (रुपये हजारात)

(II) Financial Requirement : (Rs. in Thousands)

कार्यक्रम	प्रत्यक्ष रकमा, २०२२-२३ Actuals Expenditure 2022-23			अर्थसंकल्प २०२३-२४ Budget Estimates 2023-24			सुधारलेले अंदाज २०२३-२४ Revised Estimate 2023-24			अर्थसंकल्प २०२४-२५ Budget Estimates 2024-25			Programme
	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
(१) (०४) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०४) (०४) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा लाभार्थीमुख योजना (सर्वसाधारण पुरूष) (केंद्र हिस्सा २४%) (कार्यक्रम) (२४०५७५९९)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	(04) Pradhan Mantri Matsay Sumpada Yojana (Central Sponsored Scheme) (04) (04) Pradhan Mantri Matsay Sampada Beneficiary Oriented Schemes (General Male) (Central Share 24%) (Scheme) (24057599)
३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	...	...	...	...	788	788	..	1936	1936	..	843	843	31 Grant-in-aid (Non Salary)
३३ अर्थसहाय्य	...	...	...	...	1	1	..	1	1	..	1	1	33 Subsidies
(२)(०४) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०४) (०५) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा लाभार्थीमुख योजना (सर्वसाधारण पुरूष) (राज्य हिस्सा १६%) (कार्यक्रम) (२४०५७६०५)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	(04) Pradhan Mantri Matsay Sumpada Yojana (Central Sponsored Scheme) (04) (05) Pradhan Mantri Matsay Sampada Beneficiary Oriented Schemes (General Male) (State Share 16%) (Scheme) (24057605)
३१- सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	..	..	..	..	525	525	..	1291	1291	..	561	561	31- Grant-in-aid (Non Salary)
३३- अर्थसहाय्य	..	..	..	..	1	1	..	1	1	..	1	1	33- Subsidies

तक्ता एक TABLE-I

प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (निमखारे पाणी)

(२) वितीय आवश्यकता : (रुपये हजारात)

(II) Financial Requirement : (Rs. in Thousands)

कार्यक्रम	प्रत्यक्ष रकमा, २०२२-२३ Actuals Expenditure 2022-23			अर्थसंकल्प २०२३-२४ Budget Estimates 2023-24			सुधारलेले अंदाज २०२३-२४ Revised Estimate 2023-24			अर्थसंकल्प २०२४-२५ Budget Estimates 2024-25			Programme
	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
०३ (०४) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०४) (०६) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा लाभार्थीमुख योजना (सर्वसाधारण महिला) (केंद्र हिस्सा ३६%) (कार्यक्रम) (२४०५७६१४)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	(04) Pradhan Mantri Matsay Sumpada Yojana (Central Sponsored Scheme) (04) (06) Pradhan Mantri Matsay Sampada Beneficiary Oriented Schemes (General Female) (Central Share 24%) (Scheme) (24057614)
३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	...	...	...	...	3930	3930	..	3931	3931	..	4139	4139	31 Grant-in-aid (Non Salary)
३३ अर्थसहाय्य	...	...	...	...	1	1	..	1	1	..	1	1	33 Subsidies
०४ (०४) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०४) (०७) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा लाभार्थीमुख योजना (सर्वसाधारण महिला) (राज्य हिस्सा २४%) (कार्यक्रम) (२४०५७६२३)	...	...	...	...	..	..	...	...	...	...	...	...	(04) Pradhan Mantri Matsay Sumpada Yojana (Central Sponsored Scheme) (04) (07) Pradhan Mantri Matsay Sampada Beneficiary Oriented Schemes (General Female) (State Share 24%) (Scheme) (24057623)
३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	...	...	...	...	2619	2619	..	2621	2621	..	2759	2759	31 Grant-in-aid (Non Salary)
३३ अर्थसहाय्य	...	...	...	...	1	1	..	1	1	..	1	1	33 Subsidies

तक्ता एक TABLE-I (पुढे चालू)

प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (निमखारे पाणी)

(२) वितीय आवश्यकता : (रुपये हजारात)

(II) Financial Requirement : (Rs. in Thousands)

कार्यक्रम	प्रत्यक्ष रकमा, २०२२-२३ Actuals Expenditure 2022-23			अर्थसंकल्प २०२३-२४ Budget Estimates 2023-24			सुधारलेले अंदाज २०२३-२४ Revised Estimate 2023-24			अर्थसंकल्प २०२४-२५ Budget Estimates 2024-25			Programme
	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
०५ (०४)(०८) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा लाभार्थी हिस्सा नसलेल्या योजना (केंद्र हिस्सा ६०%) (कार्यक्रम) (२४०५७६३२)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	**5)** (04)(08) Pradhan Mantri Matsay Sumpada Non-Beneffciary Oriented Scheme (Central Share 60%) (Scheme) (24057632)
३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	...	...	...	...	.	..	..	..	..	..	1	1	31 Grant-in-aid (Non Salary)
०६ (०४)(०९) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा लाभार्थी हिस्सा नसलेल्या योजना (केंद्र हिस्सा ४०%) (कार्यक्रम) (२४०५७६४१)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	**6)** (04)(09) Pradhan Mantri Matsay Sumpada Non-Beneffciary Oriented Scheme (Central Share 40%) (Scheme) (24057641)
३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	...	...	...	...	.	..	..	..	..	..	1	1	31 Grant-in-aid (Non Salary)
०७ (०४) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०४)(०१) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा केंद्रिय (केंद्र हिस्सा ४०%) (कार्यक्रम) (२४०५७६४१)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	**7)** (04) Pradhan Mantri Matsay Sumpada Yojana (Centrally Sponsered Scheme) (04)(01) Pradhan Mantri Matsay Sumpada Yojana Central Sector Schemes (Central share 100%) (Scheme) (24057561)
३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	...	...	...	...	.	..	..	..	..	..	1	1	31 Grant-in-aid (Non Salary)

तक्ता एक TABLE-I (पुढे चालू)

प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजना (निमखारे पाणी)

(२) वितीय आवश्यकता : (रुपये हजारात)

(II) Financial Requirement : (Rs. in Thousands)

कार्यक्रम	प्रत्यक्ष रकमा, २०२२-२३ Actuals Expenditure 2022-23			अर्थसंकल्प २०२३-२४ Budget Estimates 2023-24			सुधारलेले अंदाज २०२३-२४ Revised Estimate 2023-24			अर्थसंकल्प २०२४-२५ Budget Estimates 2024-25			Programme
	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
०८ (०४)(०२) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा केंद्रिय क्षेत्र योजना (सर्वसा.पुरूष) (केंद्र हिस्सा ४०%) (कार्यक्रम) (२४०५७५७२)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	**8)** (04)(02) Pradhan Mantri Matsay Sumpada Central Sector Scheme (Gen. Male) (Central share 40%) (Scheme) (24057572)
३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	...	...	...	...	.	..	..	..	..	..	1	1	31 Grant-in-aid (Non Salary)
०९ (०४)(०३) प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा केंद्रिय क्षेत्र योजना (सर्वसा.महिला) (केंद्र हिस्सा ६०%) (कार्यक्रम) (२४०५७५८१)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	**9)** (04)(03) Pradhan Mantri Matsay Sumpada Central Sector Scheme (Gen. Female) (Central share 60%) (Scheme) (24057581)
३१ सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	...	...	...	...	.	..	..	..	..	..	1	1	31 Grant-in-aid (Non Salary)
ए--स्थूल बेरीज ...	...	...	...	...	**7866**	**7866**	..	**9783**	**9783**	..	**8311**	**8311**	Total—A, Gross
वजा--वसुली ...	...	...	...	...	**7866**	**7866**	..	**9783**	**9783**	..	**8311**	**8311**	*Deduct*—Recoveries

निमखारेपाणी मत्स्यव्यवसाय Brackishwater Fisheries

तक्ता एक TABLE-I

(२) वितीय आवश्यकता : (रुपये हजारात)

(II) Financial Requirement : (Rs. in Thousands)

तपशील	प्रत्यक्ष रकमा, २०२२-२३ Actuals Expenditure 2022-23			अर्थसंकल्प २०२३-२४ Budget Estimates 2023-24			सुधारलेले अंदाज २०२३-२४ Revised Estimate 2023-24			अर्थसंकल्प २०२४-२५ Budget Estimates 2024-25			Particulars	
	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
ब--वित्तव्यवस्थेची साधने--													*C—Sourses of Finance*	
मागणी क्रमांक प्रधान शीर्ष													Major No.	Head Demand
डी-६ २४०५-मत्स्यव्यवसाय	…	…	…	…	7866	7866	..	9783	9783	..	8311	8311	D-6	2405-Fisheries
डी-९ ४४०५-मत्स्यव्यवसाया-वरील भांडवली खर्च	…	…	…	…	...	...	…	…	…	…	…	…	D-9	4405-Capital on Fishries
डी-९ ६४०५-मत्स्यव्यवसाया-साठी कर्जे	…	…	…	…	...	...	…	…	…	…	…	…	D-9	6405-Loans for Fishries
एकूण-(ब)-स्थूल ...	…	…	…	…	7866	7866	..	9783	9783	..	8311	8311	Total—B—Gross	
वजा-वसुली ...	…	…	…	…	...	...	…	…	…	…	…	…	*Deduct—Recoveries*	
एकूण-(ब)-निव्वळ ...	**…**	**…**	**…**	**…**	**7866**	**7866**	**..**	**9783**	**9783**	**..**	**8311**	**8311**	**Total—B—Net**	

तक्ता दोन--TABLE II

तटीय जलकृषि प्राधिकरण कायदा-२००५ अन्वये नोंदणी व मंजूर झालेल्या प्रकल्पाचा तपशील दर्शविणारे विवरणपत्र

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा		२०२२-२०२३ पर्यंत नोंदणी प्रकल्प			२०२२-२०२३ पर्यंत मंजूर प्रकल्प				District
			२ हेक्टर खालील	२ हेक्टर वरील	एकूण	२ हेक्टर खालील	२ हेक्टर वरील	एकूण		
1	2		3	4	5	6	7	8		
१.	ठाणे	…	..	2	2	..	2	2	...	Thane
२.	पालघर	…	26	93	119	26	93	119	...	Palghar
३.	रायगड	…	36	40	76	36	40	76	...	Raigad
४.	रत्नागिरी	…	27	17	44	27	17	44	...	Ratnagiri
५.	सिंधुदुर्ग	…	37	18	55	37	18	55	...	Sindhudurg
	एकूण	...	126	170	296	126	170	296	...	Total

सहा. शिक्षण व प्रशिक्षण

प्रास्ताविक

मत्स्योत्पादनात वाढ करणे व या क्षेत्राशी निगडीत असलेला मच्छिमार समाज सामाजिकदृष्ट्या व आर्थिकदृष्ट्या मागासलेला असल्याने त्यांचा सर्वांगीण विकास करणे हे मत्स्यव्यवसाय विभागाचे ध्येय धोरण आहे. त्यासाठी मच्छिमार समाजातील मुलांना शालेय शिक्षण देणे व मच्छिमार तरुणांना मत्स्यव्यावसायिक प्रशिक्षण देणे हे दोन उपक्रम विभागाने हाती घेतले आहेत.

१. मत्स्यव्यवसाय शाळा (सन २००२ मध्ये जिल्हा परिषदेकडे हस्तांतरित) : शासनाने मच्छिमार समाजातील मुलांना शालेय शिक्षण देण्यासाठी पाच सागरी जिल्ह्यात ठाणे येथे एक माध्यमिक व दोन प्राथमिक, तसेच रायगड जिल्ह्यात दोन प्राथमिक, रत्नागिरी जिल्ह्यात दोन व सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात दोन प्राथमिक अशा एकूण ९ शाळा सन २००२ पर्यंत विभागाकडून चालविण्यात येत होत्या. सदर ९ शाळा शासनाच्या दिनांक २० फेब्रुवारी, २००२ च्या आदेशान्वये जिल्हा परिषदेकडे हस्तांतरित करण्यात आल्या आहेत. या शाळांमधील कर्मचारीवर्ग जिल्हा परिषदेकडे प्रति नियुक्तीवर हस्तांतरित करण्यात आलेला आहे.

२. मत्स्यव्यवसाय प्रशिक्षण केंद्रे : मत्स्यव्यवसाय विभागामार्फत मच्छिमार तरुणांना मत्स्यव्यावसायिक सागरी प्रशिक्षण देण्यासाठी पाच सागरी जिल्ह्यात ६ प्रशिक्षण केंद्रे चालविण्यात येत आहेत. ठाणे जिल्ह्यात सातपाटी येथे १९५६ साली पहिले प्रशिक्षण केंद्र सुरू करण्यात आले. त्यानंतर मुंबई जिल्ह्यात, वर्सोवा व ठाणे जिल्ह्यात वसई, रायगड जिल्ह्यात अलिबाग येथे तर रत्नागिरी जिल्ह्यात रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात मालवण येथे एक अशी एकूण ६ केंद्रे कार्यरत आहेत. या केंद्रात मच्छिमार युवकांना नौकानयन शास्त्र, नौकेच्या इंजिनाची निगा राखणे, मासेमारी साधनांचा व अत्याधुनिक साधनांचा सागरी मासेमारीसाठी उपयोग इत्यादी बाबतचे प्रशिक्षण देण्यात येते. सदर केंद्रात देण्यात येणारे प्रशिक्षण सहा महिन्यांच्या कालावधीचे असून वर्षातून दोन सत्रात प्रशिक्षण देण्यात येते. प्रत्येक केंद्रात एका सत्रात २२ विद्यार्थी घेतले जातात. या योजनेखाली सन २०१९-२० या वर्षात ८९ प्रशिक्षणार्थींनी प्रशिक्षण घेतले आहे. सन २०२०-२१ या वर्षात १७० प्रशिक्षणार्थी अपेक्षित आहेत तर सन २०२०-२१ या वर्षात अंदाजे २४४ प्रशिक्षणार्थी हे प्रशिक्षण घेतील. प्रशिक्षण कालावधीत यापूर्वी २००१ पर्यंत प्रत्येक उमेदवारास रु. ३००/- विद्यावेतन देण्यात येत होते. ३ फेब्रुवारी, २००१ पासून शासकीय धोरणानुसार प्रशिक्षणार्थींना विद्यावेतन देणे बंद करण्यात आले असून दारिद्र्यरेषेखालील विद्यार्थ्यांना रु. १००/- तर दारिद्र्यरेषेवरील विद्यार्थ्यांना रु. ४५०/- प्रशिक्षण फी आकारण्यात येते. सदर सागरी प्रशिक्षण केंद्रांपैकी रत्नागिरी व सातपाटी ही प्रशिक्षण केंद्रे शासकीय जागेत स्थापन करण्यात आली आहेत. उर्वरित प्रशिक्षण केंद्रे खासगी जागेत कार्यरत आहेत. कोविड-१९ च्या प्रादूर्भावामुळे व राज्य आणि केंद्र शासनाच्या विविध सूचनाप्रमाणे या वर्षी सदर प्रशिक्षण कार्यक्रम ऑनलाईन घेण्यात आले व सध्या दोन्ही सत्राच्या परिक्षेचे आयोजन सोशल डिस्टंसींग, सॅनिटॅयझेशन इत्यादीचे पालन करून प्रत्यक्ष स्वरूपात करण्यात आले आहे.

३. राष्ट्रीय मत्स्यकी विकास बोर्ड, हैद्राबाद यांचेमार्फत कौशल्य विकास कार्यक्रम : राष्ट्रीय मत्स्की, विकास बोर्ड, हैद्राबाद यांचेमार्फत कौशल्य विकास कार्यक्रमांतर्गत राष्ट्रीय मत्सकी विकास बोर्ड, हैद्राबाद (NFDE) च्या अर्थसहायाने राज्याच्या विविध जिल्ह्यांमध्ये तीन दिवसांचे प्रशिक्षण कार्यक्रम मत्स्यव्यवसायाच्या तीनही क्षेत्रामध्ये (सागरी, भूजल व निमखारे पाणी) राबविण्यात येतो. सदर योजनेअंतर्गत रा.म.वि.बोर्ड (NFDB) यांचे मार्फत प्राप्त निधी संबंधीत जिल्हा कार्यालयांना वितरीत करण्यात येतो. सदर योजनेअंतर्गत सन २०१७-१८ मध्ये रु. १५५७७१०/- एवढा खर्च करण्यात आलेला असुन ८०० प्रशिक्षणांर्थीना प्रशिक्षण देण्यात आले आहे. सन २०१८-१९ मध्ये रु. १०००००००/- एवढा खर्च करण्यात आलेला असून ४०० प्रशिक्षणांर्थीना प्रशिक्षण देण्यात आले आहे. सन २०१९-२० मध्ये रु. ७.५० लक्ष खर्च करून ३०० प्रशिक्षणार्थांना प्रशिक्षण देण्यात आले सन २०२०-२१ मध्ये १२०० प्रशिक्षणार्थांना प्रशिक्षण देणे अपेक्षित होते. परंतु कोविड-१९ च्या प्रादुर्भावामुळे सदर प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजन शक्य झाले नाही. तसेच आता प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजने अंतर्गत सदर कार्यक्रम ३ दिवसीय न घेता १ दिवसीय घेवून प्रत्येक प्रशिक्षण कार्यक्रमात ५०० लाभार्थींना लाभ देणेबाबत सूचना आहेत. तसेच प्रत्येक प्रशिक्षण कार्यक्रमाला (NFDB) मार्फत रु. १.०० लक्ष इतके अर्थसहाय्य देणे प्रस्तावीत आहे.

४. राष्ट्रीय मत्स्यकी विकास बोर्ड अर्थसहाय्यीत प्रशिक्षकांचे प्रशिक्षण (Training of Trainers) :--

राष्ट्रीय मत्सकी विकास बोर्ड हैद्राबादच्या अर्थसहाय्याने केंद्र शासनाच्या मत्स्यव्यवसायच्या विविध शिक्षण संस्थांमध्ये ०५ दिवसांचे प्रशिक्षण देण्यात येते. सदर प्रशिक्षणासाठी विभागाचे अधिकारी, क्रियाशील उद्योजक व मत्स्य शेतकरी यांना प्रशिक्षण देण्यात येते. सदर प्रशिक्षणामध्ये एकूण १८ अभ्यासक्रमांचा समावेश आहे. सन २०१८-१९ मध्ये ३३ प्रशिक्षणार्थींना प्रशिक्षणासाठी प्रस्तावित केले आहे. सन २०१९-२० मध्ये सुमारे २६ प्रशिक्षकांना प्रशिक्षणासाठी प्रस्तावित केले होते. सन २०२०-२१ मध्ये सुमारे १५० प्रशिक्षकाना प्रशिक्षणासाठी प्रस्तावीत करण्यात येणार होते परंतु राष्ट्रीय मत्स्यकी विकास बोर्ड, हैद्राबाद यांचेकडून कोणत्याही प्रकारच्या सुचना व प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे कॅलेंडर अद्यापपर्यंत प्राप्त झाले नाही. त्यामुळे कोविड-१९ च्या प्रादुर्भावामुळे सदर प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजन शक्य झाले नाही.

शिक्षण व प्रशिक्षण Education and Training

तक्ता एक TABLE-I

वितीय आवश्यकता : Financial Requirement : (रुपये हजारात) (Rs. in Thousands)

कार्यक्रम	प्रत्यक्ष रकमा, २०२२-२३ Actuals Expenditure 2022-23			अर्थसंकल्प २०२३-२४ Budget Estimates 2023-24			सुधारलेले अंदाज २०२३-२४ Revised Estimate 2023-24			अर्थसंकल्प २०२४-२५ Budget Estimates 2024-25			Programme
	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
(अ) कार्यनिहाय वर्गीकरण--													*A. Activitywise Classification*
१०९-विस्तार व प्रशिक्षण--													109-Extension and Training.
(एक) मत्स्यव्यवसायातील कर्मचाऱ्याना प्रशिक्षण	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	(*i*) Staff Training in Fisheries
(दोन) सरकारी मत्स्यव्यवसाय शाळा व माध्यमिक शाळा (24051204)	39924	...	39924	60596	...	60596	32815	..	32815	67212	..	67212	(ii) Establishment of Government Fisheries Schools and High School.
(तीन) मच्छिमारांना प्रशिक्षण (24050291)	15	...	15	27	...	20	...	...	20	27	...	27	(iii) Training of fishermen in mechanised fishing methods
(चार) मच्छिमारी विषय शिकवणाऱ्या शाळा व माध्यमिक शाळांना सहाय्य	...	...	...	...	...	...	..	..	..	..	..	...	(iv) Assistance to Schools & High School for introduction fisheries subject.
ए--स्थूल बेरीज	39939	...	39939	60623	...	60623	32835	..	32835	67239	..	67239	Total—A, Gross
वजा--वसुली ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	Deduct—Recoveries
ए--निव्वळ बेरीज ...	39939	...	39939	60623	...	60623	32835	..	32835	67239	..	67239	Total—A, Net
(ब)-वित्तव्यस्थेची साधने--													B. *Source of Finance--*
मागणी क्र. प्रधान शीर्ष													Demand No. Major Head
डी- ६ २४०५, मत्स्यव्यवसाय ...	39939	...	39939	60623	...	60623	32835	..	32835	67239	..	67239	D- 6 2405 Fisheries
डी--९ ४४०५, मत्स्यव्यसायावरील भांडवली खर्च	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	D- 9 4405 Capital out-lay on Fisheries
(ब)--स्थूल बेरीज ...	39939	...	39939	60623	...	60623	32835	..	32835	67239	..	67239	Total--(B) Gross
वजा--वसुली ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	*Deduct--Recoveries*
(ब)--निव्वळ बेरीज ...	**39939**	**...**	**39939**	**60623**	**...**	**60623**	**32835**	**..**	**32835**	**67239**	**..**	**67239**	Total--(B) Net

तक्ता दोन TABLE II

प्रशिक्षण पाठ्यक्रम व मुदत

मासेमारी नौकांचे यांत्रिकीकरण व भूजलाशयातील मच्छिमारीचा विकास याबाबत मच्छिमार युवकांना प्रशिक्षण देण्याच्या योजनेखाली, पुढील तक्ता या विभागाच्या ६ प्रशिक्षण केंद्रातून (प्रत्येक सत्रात १३२) २६४ मच्छिमार युवकांना यांत्रिकी नौका चालविण्याचे ६ महिन्यांचे प्रशिक्षण देण्यात आलेल्या उमेदवारांची तसेच इतर प्रशिक्षण केंद्रातून या योजनेखाली प्रशिक्षण घेणाऱ्या उमेदवारांची संख्या दर्शवितो.

Type of Course and its duration

The following table indicates No. of candidates (fisher youths) trained at 6 departmental training centres where 264 fisher youths (132 in each batch) are imparted six months' training in operation of mechanised fishing crafts and at other training centres under the scheme of training of fisher youths in mechanised fishing crafts, and Inland Fisheries Development.

मच्छिमार युवकांना दिलेल्या प्रशिक्षणाची माहिती

Details of Training imparted to fishery Youths

अ. क्र. Sr. No.	प्रशिक्षणाचा प्रकार कालावधी	प्रशिक्षित उमेदवारांची संख्या information about trained Candidates			Type of Course and its duration No. (Anticipated)
		२०२२-२०२३ (प्रत्यक्ष) 2022-2023 (Actual)	२०२३-२०२४ (अंदाजित) 2023-2024 (Estimated)	२०२४-२०२५ (अपेक्षित) 2024-2025	
		उमेदवारांची संख्या No. of candidates	उमेदवारांची संख्या No. of candidates	उमेदवारांची संख्या No. of candidates	
1	2	3	4	5	
१)	सागरी मत्स्यव्यवसायाचे प्रशिक्षण (६ महिने)	..	..	..	Training course in Marine Fisheries (6 months)
२)	कोचीन येथे सागरी मत्स्यव्यवसायाचे प्रगत शिक्षण	..	..	..	Advance Training in Marine Fisheries at Cochin
३)	भूजलाशयीन मत्स्यव्यसायाचे प्रशिक्षण (१ महिना)	..	..	..	Training in Inland Fisheries (1 month)
४)	भूजलाशयीन मत्स्यव्यवसायाचे प्रशिक्षण (९ महिने)	..	..	..	Training in Inland Fisheries (9 months)

सात. मासळीची सुरक्षण, वाहतूक व पणन

प्रास्ताविक :

मत्स्योत्पादनाच्या वाढीइतकेच मासळीचा तत्काळ वापर करणे महत्त्वपूर्ण आहे. मासळी हा जलद नाशवंत होणारा पदार्थ असल्याने त्याची तत्काळ व उचितरित्या प्रक्रिया करणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे. मासळी पकडल्यानंतर कमीत कमी कालावधीत तिच्यावर संस्करण किंवा तिचे सुरक्षण करणे अथवा ती बाजारात नेणे आवश्यक आहे. मासळीच्या संस्करण, सुरक्षण, वाहतुकीसाठी आणि ती चांगल्या बाजारपेठेत नेण्यासाठी जरूर त्या सोयी योग्यवेळी उपलब्ध असणे आवश्यक आहे. मच्छिमार आर्थिक व सामाजिकदृष्ट्या मागासलेले असल्याने स्वत:च्या मिळकतीतून ते उपरोक्त सोयी निर्माण करू शकत नाहीत ह्या विभागाद्वारे त्यांच्या मच्छिमार सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य मंजूर करून त्याद्वारे त्यांना उपरोक्त सोयी उपलब्ध करून दिल्या जातात.

१) मासळीचे सुरक्षण, वाहतूक व पणन सुविधा :--

मासळीवर प्रक्रिया, जतन व पणन ही योजना या विभागाकडून पहिल्या पंचवार्षिक योजनेपासून राबविली जात आहे. या योजनेखाली मासळीच्या वाहतुकीसाठी माल मोटारी खरेदी करणे, बर्फ कारखाने व शीतगृहे यांची उभारणी करणे तसेच मासळी बाजार व गोदाम बांधणी करणे इ. साठी अर्थसहाय्य उपलब्ध करून देण्यात येत असते. सहकार क्षेत्रात प्रथमच मासळी प्रक्रिया व निर्यातक्षम प्रकल्प कार्यान्वत करण्यात आला आहे.

१९७७-७८ सालापासून राष्ट्रीय सहकार विकास निगमाच्या अर्थसहाय्याच्या पद्धतीनुसार या योजनेची अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. सदर पद्धतीचा तपशील तक्ता दोन मध्ये दिला आहे.

२) मच्छिमार सहकारी संस्थांना वीज दरात सवलत :--

मासळी सूस्थितीत राहण्यासाठी मासळी बर्फात/शितगृहात ठेवणे आवश्यक आहे. बर्फ कारखाने/शीतगृहे सागरी क्षेत्रात सहकारी संस्थामार्फत चालविण्यात येतात. हे कारखाने चालविण्यासाठी येणारा खर्च जास्त येत असल्यामुळे सहकारी संस्थांना प्रती वीज एककावर ४० पैसे सूट देण्यात येते.

सन १९९६-९७ पर्यंत ही योजनेतर योजना होती. शासन व कृषी व पदुम विभाग क्र. मत्स्यवि-१०९५/१४५०/(१५६) पदुम-१४ दिनांक २१ नोव्हेंबर, १९९६ च्या पत्रान्वये निर्देशित केल्याप्रमाणे ही योजना नववी पंचवार्षिक योजना १९९७-२००२ मध्ये योजनांतर्गत योजना म्हणून समावेश करण्यात आली.

३) रा. स. वि. नि. पुरस्कृत मासळीचे सुरक्षण, वाहतूक व पणन या योजने अंतर्गत मच्छिमार सहकारी संस्थांना भागभांडवल अर्थसहाय्य :--

या योजने अंतर्गत मच्छिमार सहकारी संस्थांना मासळीचे सुरक्षण, वाहतूक व पणन यासाठी तसेच मार्केटींगसाठी व तलावात मत्स्यबीज संचयन, मत्स्यबीज वाढीसाठी खाद्ये, खते, प्रथिने, रसायने तसेच तलाव लेखा रक्कम इत्यादिसाठी भागभांडवल अर्थसहाय्य कर्ज स्वरूपात देण्यात येते. संस्थेने आवश्यक प्रकल्प अहवाल सादर केल्यानंतर रासविनीकडून १०० टक्के भागभांडवल अर्थसहाय्य देण्यात येते. मंजूर केलेल्या भागभांडवलाची रक्कम मिळाल्यानंतरच्या दुसऱ्या वर्षापासून आठ समान हप्त्यात शासनास परत केली पाहिजे. संस्थेने मुदतीत रक्कम परत न केल्यास व्याज व दंडात्मक व्याजदराने वसूल करण्यात येईल. या योजने अंतर्गत सन २००६-०७ ते २०१५-१६ या कालावधीत एकूण ४५ मच्छिमार सहकारी संस्थांना एकूण रु. ११५४.२८ लक्ष रक्कम भागभांडवल अर्थसहाय्य म्हणून वाटप करण्यात आली आहे.

सन २०११-१२ या आर्थिक वर्षात १७ मच्छिमार सहकारी संस्थांना एकूण रु. ४९०.०० लक्ष रक्कम वाटप करण्यात आली आहे. तसेच सन २०१२-१३ या आर्थिक वर्षात ३५ मच्छिमार सहकारी संस्थाना एकूण रु. १०८४.०० लक्ष अर्थसहाय्य वाटप करण्यात आले आहे. सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात ८ मच्छिमार सहकारी संस्थांना एकूण रु. २६७.८४ लक्ष अर्थसहाय्य वाटप करण्यात आले.

सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षात मच्छिमार सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य वितरित करण्यात आलेले नाही.

(दोन) वित्तीय आवश्यकता : **तक्ता एक** TABLE I

(ii) Financial Requirements : **मासळीचे संस्करण, जतन व पणन / Processing, Preservarion and Marketing** (रुपये हजारात) (Rs. in Thousands)

वित्तीय आवश्यकता	प्रत्यक्ष रकमा २०२२-२०२३ Actuals Expenditure 2022-2023			अर्थसंकल्प २०२३-२०२४ Budget Estimates 2023-2024			सुधारलेले अंदाज २०२३-२०२४ Revised Estimate 2023-2024			अर्थसंकल्प २०२४-२०२५ Budget Estimates 2024-2025			Financial Requirement
	अनिवार्य Committed	कार्यक्रमांतर्गत Schemewise	एकूण Total	अनिवार्य Committed	कार्यक्रमांतर्गत Schemewise	एकूण Total	अनिवार्य Committed	कार्यक्रमांतर्गत Schemewise	एकूण Total	अनिवार्य Committed	कार्यक्रमांतर्गत Schemewise	एकूण Total	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
(अ)-- कार्यनिहाय वर्गीकरण-													*(A) Activitywise Classification*
(अ) संस्करण, जतन, पणन राज्य हिस्सा	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	(a) Processing, Preservation and Royalty
राष्ट्रीय स. वि. निगमाकडून आर्थिक सहाय्य (२४०५०३८९)	..	..	..	..	1	1	..	1	1	..	1	1	Adoption of financial assistance from N.C.D.C.
(ब) बर्फ कारखाना व शीतगृहाची स्थापना (४४०५०५६२)	..	..	..	..	1	1	..	1	1	..	1	1	(b) Esst. of Ice Factories and cold Storage Plants
(क) मच्छिमार सहकारी संस्थांना वीज दरात सवलत (६४०५००७२)	..	..	..	..	1	1	..	1	1	..	1	1	(c) Concession to fishermen co-operative societies in electricity charges
बेरीज--(अ)--स्थूल	..	..	..	..	3	3	..	3	3	..	3	3	Total--A--Gross
वजा--वसुली	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	*Deduct*--Recoveries
बेरीज--(अ)--निव्वळ	..	..	..	..	3	3	..	3	3	..	3	3	Total--A--Net
(ब)--वित्तव्यवस्थेची साधने-													*B. Source of Finance--*
मागणी क्र. प्रधान शीर्ष													Demand No. Major Head
डी--०६ २४०५-मत्स्यव्यवसाय	..	..	..	..	1	1	..	1	1	..	1	1	D-6 2405-Fisheries
डी--०९ ४४०५-मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च	..	..	..	..	1	1	..	1	1	..	1	1	.. D-94405-Capital outlay on Fisheries
डी--०९ ६४०५-मत्स्यव्यवसायासाठी कर्जे	..	..	..	..	1	1	..	1	1	..	1	1	D-9 6405-Loans for Fisheries
बेरीज--(ब)--स्थूल	..	..	..	..	3	3	..	3	3	..	3	3	Total--B--Gross
वजा--वसुली	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	*Deduct--Recoveries*
बेरीज--(ब)--निव्वळ	..	..	..	..	3	3	..	3	3	..	3	3	Total--B--Net

तक्ता दोन TABLE II

खालील तक्ता माल मोटारी, बर्फ कारखाने, शीतगृहे यांची संख्या आणि त्यावर मच्छिमार सहकारी संस्थांना व ग्रामपंचायतींना दिलेले व देण्यात येणारे अर्थसहाय्य (अनुदान, भागभांडवल व कर्ज) दर्शवितो.

Following table indicates the No. of trucks, Ice Plants, Cold Storages etc. for which financial assistance (subsidy, S. R. S. C. and loan) is given and propose to be given to the Fisheries Co-operative societies and Gram Panchayats.

(रु. लाखात)
(Rs. in lakhs)

अ. क्र.	बाब	वर्ष	संख्या No.	राज्य हिस्सा State Portion: अनुदान Subsidy	राज्य हिस्सा State Portion: खास विमोचक भाग भांडवल S. R. Share Capital 10% 24050389	राष्ट्रीय सहकार विकास निगम हिस्सा N. C. D. C. Portion: अनुदान Subsidy	राष्ट्रीय सहकार विकास निगम हिस्सा N. C. D. C. Portion: भाग भांडवल Share Capital 5% 4405177	राष्ट्रीय सहकार विकास निगम हिस्सा N. C. D. C. Portion: खास विमोचक भाग भांडवल S.R.S.C. 15% 44050571	राष्ट्रीय सहकार विकास निगम हिस्सा N. C. D. C. Portion: कर्ज Loan 50% 64050072	Item	Year
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
१)	बर्फ कारखाने व शितगृहे	२०२२-२०२३ (प्रत्यक्ष)	..	..	..	..	..	..	..	1) Ice Factories & Cold Storages	2022-2023 (Actuals)
		२०२३-२०२४ (अपेक्षित)	1	..	..	..	233.70	882.20	2570.70		2023-2024 (Anticipated)
		२०२४-२०२५ (अंदाजित)	1	..	10	..	5.00	20.00	55.00		2024-2025 (Estimated)
२)	माल मोटारी	२०२२-२०२३ (प्रत्यक्ष)	..	..	..	..	..	..	..	2) Transport Trucks	2022-2023 (Actuals)
		२०२३-२०२४ (अपेक्षित)	..	..	..	..	..	..	..		2023-2024 (Anticipated)
		२०२४-२०२५ (अंदाजित)	2	..	3.66	..	..	5.50	18.34		2024-2025 (Estimated)
३)	गोदामे	२०२२-२०२३ (प्रत्यक्ष)	..	..	..	..	..	..	..	3) Godowns	2022-2023 (Actuals)
		२०२३-२०२४ (अपेक्षित)	..	..	..	..	..	..	..		2023-2024 (Anticipated)
		२०२४-२०२५ (अंदाजित)	..	..	..	..	..	..	..		2024-2025 (Estimated)
		एकूण ..	4	..	13.66	..	238.7	907.7	2644.04		Total

तक्ता तीन TABLE III

राष्ट्रीय सहकार विकास निगम योजनेंतर्गत मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्थांना अदा केलेल्या मंजूर व आवश्यक असलेल्या भागभांडवल अर्थसहाय्याचा तपशील दर्शविणारे विवरणपत्र

(रु. लाखात)
(Rs. in lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	प्रादेशिक विभाग	प्रत्यक्ष २०२२-२०२३ Actuals 2022-2023		अपेक्षित २०२३-२०२४ Budget Estimates 2023-2024		अंदाजित २०२४-२०२५ Revised Estimate 2024-2025		Regional Division
		संस्था संयिं	भाग भांडवल अर्थसहाय्य	संस्था संयिं	भाग भांडवल अर्थसहाय्य	संस्था संयिं	भाग भांडवल अर्थसहाय्य	
1	2	3	4	5	6	7	8	
१.	मुंबई ...	15	1140	15	1140	17	1320	... Mumbai
२.	पुणे ...	...	...	...	...	...	...	... Pune
३.	नाशिक ...	...	...	...	...	...	...	... Nasik
४.	औरंगाबाद ...	5	600	05	600	5	600	... Aurangabad
५.	अमरावती ...	5	100	05	100	5	100	... Amravati
६.	नागपूर ...	...	...	...	...	...	...	... Nagpur
	एकूण ...	25	1840	25	1840	27	2020	... Total

आठ. इतर कार्यक्रम

मच्छिमार व त्यांच्या सहकारी संस्थांच्या विकासासाठी खालील इतर योजना राबविण्यात येतात.

(१) मासेमारी संकट निवारण निधी (इतर कार्यक्रम) :--

मच्छिमार समुद्र, खाडी, तलाव, नदी, डोह इत्यादी ठिकाणी मासेमारी करीत असतांना मृत/बेपत्ता झाल्यास त्यांच्या वारसाना रु. ५०,००० चे अर्थसहाय्य देण्यात येते. दि. १ जून, २००८ पासून सदर अर्थसहाय्यात रु. ५०,०००/- वरून रु. १,००,०००/- अशी वाढ करण्यात आली आहे.

(२) मत्स्यव्यवसाय विकासाचे प्रकल्प राबविण्यासाठी महाराष्ट्र मत्स्योद्योग विकास महामंडळास भाग भांडवल देण्यात येते.

(३) (अ) मच्छिमारांसाठी राष्ट्रीय कल्याण निधी अंतर्गत घरकुल योजना :-

(५० : ५०%)

(केंद्र पुरस्कृत योजना) राष्ट्रीय कल्याण निधी या केंद्र पुरस्कृत योजनेंतर्गत आदर्श मच्छिमार गावाचा विकास या घटकांतर्गत राज्यातील भूजल आणि सागरी क्षेत्रातील मच्छिमारांसाठी सुरक्षित निवारा उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने घरे बांधून देणे, पिण्याच्या पाण्यासाठी कूपनलिका बांधून देणे, तसेच त्यांच्या सामूहिक उपक्रमांसाठी/कामासाठी समाजमंदीर बांधून देणे, इत्यादी मुलभूत सुविधा पुरविण्यात येत असून दारिद्र्यरेषेखालील आणि दुर्बल घटकातील मच्छिमारांना प्राधान्य देण्यात येते.

सदर योजना सन १९९५-९६ पासून महाराष्ट्र राज्यात कार्यान्वीत करण्यात आली असून योजनांतर्गत पुरविण्यात येत असलेल्या सुविधांसाठी खर्चाची मर्यादा खालीलप्रमाणे असून त्यामध्ये केंद्र शासन आणि राज्य शासन यांचा ५० : ५० टक्केवारीप्रमाणे आर्थिक सहभाग आहे.

केंद्र शासनाच्या २७०३५-१९/२०१५ एफ. वाय. (आय. क्व्ह.) व्हॅल्युम-२, दि. ३० जून, २०१६ निलक्रांती धोरणांची मार्गदर्शक तत्त्वे २०१६ व कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे शा.नि.क्र. मत्स्यबी-२०१६/प्र.क्र. १५९/पदुम-१३, दि. ६-३-२०१७ अन्वये मच्छिमार सहकारी संस्थेच्या एकाच गावातील किमान २० सभासदांच्या गटास कुटुंबाला २५ चौ. मी. क्षेत्रफळाचे एक घरकूल बांधण्यासाठी रु. १.२० लक्ष व पिण्याच्या पाण्यासाठी २० घरकुलास १ कुपनलिकासाठी रु. ५० लक्ष, किमान ७५ व त्यापेक्षा जास्त घरकुलाच्या समुहाकरिता समाजमंदिर बांधण्यासाठी ४.०० लक्ष इतके अर्थसहाय्य केंद्र शासनाने निश्चित केले आहे. २५ चौ.मी. क्षेत्रफळाच्या घरकुलात १ बैठकीची खोली १ स्वयंपाकघर, शौचालय व न्हाणीघर यांचा समावेश आवश्यक आहे समाज मंदिरासाठी २०० चौ. मी. क्षेत्रफळ आवश्यक असून त्यामध्ये दोन शौचालये व १ कुपनलिकेचा अंर्तभाव आहे.

(३) (ब) केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय कल्याण निधी अंतर्गत प्रधानमंत्री सुरक्षा विमा योजना (अपघात गट विमा योजना) :-

केंद्रशासनाच्या निलक्रांती मार्गदर्शिका क्र. २७०३५-१९/२०१५ एफ. वाय. (आय. क्व्ह.) व्हॅल्युम-२ माहे जून, २०१६ अन्वये

या योजने अंतर्गत मासेमारी करतांना नैसर्गिक आपत्तीमुळे होणारे अथवा अन्य कोणत्याही कारणास्तव होणाऱ्या अपघातामुळे मृत्यू/पूर्णत: कायमचे अपंगत्व आल्यास रु. २,००,०००/- चे विमा संरक्षण व अंशत: अपंगत्व आल्यास रु. १००,०००/- चे विमा संरक्षण देण्यात येते. या व्यतिरीक्त मच्छिमारांना रु. १०,०००/- पर्यंत वैद्यकीय उपचारार्थ खर्च भागविण्यासाठी स्पेशल कॉंटीजन्सी पॉलीसी ही योजना कार्यान्वीत करण्यात येते. या योजनेअंतर्गत रु. १०.०००/- पर्यंत वैद्यकीय खर्च अनुज्ञेय असेल. याकरिता मच्छिमार सभासदास विमा हप्त्यापोटी रक्कम भरण्याची आवश्यकता नाही. सदरची योजना राष्ट्रीय मत्स्यजिवी सहकारी संघ मर्या. नवी दिल्ली यांचेमार्फत राबविण्यात येत असल्याने रु. १५.५४/- (रु. ७.७७/- राज्य हिस्सा व रु. ७.७७/- केंद्र हिस्सा) चा वार्षिक विमा हप्ता राष्ट्रीय मत्स्यजीव सहकारी संघ मर्यादित नवी दिल्ली यांना अदा करण्यात येईल.

(४) क्रियाशील मच्छिमारांकरिता राष्ट्रीय कल्याणकारी बचतीसह मदतीची योजना :--

मत्स्यव्यवसाय विभागातील सहकारी संस्थेच्या दारिद्र्यरेषेखालील क्रियाशील मच्छिमार सभासदांसाठी मासेमारी बंदीच्या कालावधीत उदरनिर्वाह होण्याच्या दृष्टीने केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार मच्छिमारांसाठी राष्ट्रीय कल्याणकारी बचतीसह मदतीची योजना (Saving cum Relief) देण्याबाबतची राज्य शासनाच्या समभागासह नवीन योजना सुरू करण्यात आली आहे.

लाभार्थी मच्छिमार हा पूर्ण वेळ मासेमारी व्यवसाय करणारा क्रियाशील मच्छिमार असावा. सदर योजने अंतर्गत मच्छिमार सहकारी संस्थेच्या मच्छिमाराने नऊ महिन्याच्या मासेमारी कालावधीत किमान तीन हप्त्यात एकूण रु. १५००/- प्रति वर्ष लाभार्थी समभाग जमा करणे आवश्यक आहे. या योजनेत राज्याचे ५०% व केंद्र शासनाचे ५०% म्हणजे प्रत्येकी रु. १५००/- प्रति लाभार्थी प्रति वर्ष अर्थसहाय्य देय राहील. लाभार्थ्यास DBT द्वारे रक्कम अनुज्ञेय राहील.

(५) मच्छिमार सहकारी संस्थांचा विकास :--

मच्छिमारी सहकारी संस्थांच्या विकासासाठी मच्छिमारी सहकारी संस्थांना व्यवस्थापकीय अनुदान व भागभांडवलाचे अर्थसहाय्य देण्यात येते.

(६) तारापोरवाला मत्स्यालय :--

तारापोरवाला मत्स्यालय हे विद्यार्थी व पर्यटकांच्या दृष्टीने, शैक्षणिक व करमणुकीचे केंद्र असून मुंबई मधील एक ख्यातनाम तसेच अत्यंत लोकप्रिय आहे. येथे विविध जातीचे मासे प्रदर्शित करण्यात आलेले आहेत. उदा. गोड्या, सागरी पाण्यातील मासे तसेच शोभिवंत मासे दर्शकांसाठी सशुल्क प्रदर्शित करण्यात येतात. दि. ४ मार्च, २०१५ पासून नुतनीकरणानंतर प्रवेश शुल्क मोठ्यांसाठी रु. ६०/- लहानांसाठी (३ ते १२ वर्ष) रु. ३०/- त्याच प्रमाणे शैक्षणिक सहली, शाळा संस्थेच्या सामुहिकरित्या येणाऱ्या गटास व अपंगास, शासकीय कर्मचारी रु. ३०/- सेवा निवृत्त शासकीय कर्मचारी रु. ४०/- तसेच विदेशी पर्यटकांस (प्रौढ) रु. २००/- व विदेश (मुले) यास रु. १००/- इतक्या दराने शुल्क आकारण्यात येते.

मत्स्यालय हे मंगळवार ते शनिवार सकाळी १०.०० ते संध्याकाळी ८.०० वाजेपर्यंत आणि रविवारी सकाळी १०.०० ते रात्री ९.०० वाजेपर्यंत व सोमवारी मत्स्यालय बंद असते.

१) भ्रमणध्वनी चित्रिकरण (Mobile Photography) रु. ५००/-

२) स्थिर चित्रिकरण (Still Photography) रु. ५,०००/-

३) चल चित्रिकरण (Film Photography) रु. १०,०००/-

मत्स्यालयाची स्थापना १९५१ साली करण्यात आली. मत्स्यालय मार्च २०१३ पासून ते मार्च २०१५ पर्यंत नुतनीकरणासाठी मत्स्यालय बंद होते.

दि. ४-३-२०१५ पासून प्रेक्षकांसाठी खुले करण्यात आले. तारापोरवाला मत्स्यालयाचे सेकंड व थर्ड जनरेशन स्वरूपात आधुनिकीकरण व नूतनीकरण करण्यात आले आहे. नूतनीकरणा अंतर्गत मत्स्यालय इमारतीच्या दर्शनी भागाचे सुशोभिकरण, प्रवेशद्वाराजवळ ओशनेरीयम सदृष्य प्लेक्सी ग्लास टाकी निर्माण करून, मोठ्या आकाराच्या टाक्या, मत्स्यटाक्यांची वैविध्यपूर्ण सजावट, परदेशी आकर्षक मासे व त्याकरिता अद्ययावत गाळण यंत्रणा जेली फिश टँक मत्स्य टाक्यांवर आकर्षण लाईट फिटिंग, मासे व मत्स्य व्यवसायाबाबत माहितीपट व लघुपट दाखविण्याकरिता ४८ व्यक्तीसाठी बसण्याची व्यवस्था असलेले ॲम्फिथिएटर तसेच पर्यटकांना मत्स्यालयात वातानुकूलीत वातावरण उपलब्ध करण्यात आले आहे.

सद्यस्थितीत दि. २०/०३/२०१९ रोजी पासून कोविड-१९ च्या पार्श्वभूमीवर मत्स्यालय प्रेक्षकांकरीता बंद करण्यात आले आहे.

(७) विशेष घटक योजना :--

अनुसूचित जाती/नवबौद्ध, या परंपरेने मत्स्यव्यवसायाशी संबंधित नसलेल्या दुर्बल घटकातील लाभार्थींना प्रशिक्षण व अन्य सुविधा पुरविण्याच्या दृष्टीने विशेष घटक योजना महाराष्ट्र राज्यात १९७९-८० पासून राबविण्यात येत आहे. या कार्यक्रमांतर्गत अनुसूचित जाती/नवबौद्ध यांना नायलॉन सूत, मोनोफिलामेंट, कपाशी सूत, नौका इत्यादी मत्स्योपयोगी साधनावर मासेमारी अधिक किफायतशीर करण्यासाठी अर्थसहाय्य दिले जाते.

(८) स्वेच्छा अनुदान :--

या योजनेखाली मत्स्यव्यवसाय विभागातील इमारतीबाबतची अत्यावश्यक गौण बांधकामे केली जातात. सदर योजना सन १९७७-७८ पासून कार्यान्वित आहे.

(९) मच्छिमार साधनांच्या खरेदीवर अर्थसहाय्य :-

(अ) अनुदान :--मत्स्यव्यवसायासाठी लागणारी जाळी तयार करण्यासाठी बरेच मच्छिमार नायलॉन सूत, मोनोफिलामेंट व शेवसुत वापरतात. तसेच यांत्रिक मासेमार नौकांसाठी त्यांना डिझेल तेलाची फार आवश्यकता असते. तथापि या साधनांच्या किमतीत बरीच वाढ होत असल्यामुळे मासेमारीसाठी ती आवश्यक असूनही त्यांचा वापर करणे मच्छिमारांना अशक्य होते. वास्तव सवलतीच्या दरात मच्छिमारांना ही साधने उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने या विभागाकडून वरील योजना राबविली जात आहे. नायलॉन सूत, मोनोफिलामेंट धागा व सुतांची जाळी शिखर संघ किंवा जिल्हा संघामार्फत पुरविले जाते. १९८२-८३ पासून रापनकारांना नॉयलॉन सूत वगैरेवर तसेच अल्प उत्पन्न मच्छिमारांना बिगर यांत्रिकी नौकांसाठी नौकेच्या किमतीच्या ५० टक्के किंवा जास्तीत जास्त रु. १,००,००० अर्थसहाय्य देण्यात येते.

तक्ता एक--TABLE I

इतर कार्यक्रम Other Programme

(रुपये हजारात) (Rs. in Thousands)

कार्यक्रम	प्रत्यक्ष रकमा, २०२२-२०२३ Actuals Expenditure 2022-2023			अर्थसंकल्प २०२३-२०२४ Budget Estimates 2023-2024			सुधारलेले अंदाज २०२३-२०२४ Revised Estimate 2023-2024			अर्थसंकल्प २०२४-२०२४५ Budget Estimates 2024-2025			Financial Requirement
	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	अनिवार्य Commi-tted	कार्यक्रमांतर्गत Scheme-wise	एकूण Total	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
(ए)-- कार्यनिहाय वर्गीकरण-													*(A) Activitywise Classification*
१ तारापोरवाला मत्स्यालय .. (२४०५०३९८)	31213	..	31213	17279	..	17279	11348	..	11348	5079	..	5079	Taraporewala Aquarium (24050398)
२ महाराष्ट्र मत्स्योद्योग विकास .. महामंडळास अर्थसहाय्य (४४०५०१०३)	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	Financial Assistance to Maha-rashtra Fisheries Development Corporation (44050103)
३ फिशकोप मार्फत अपघाती .. गट विमा योजना (कार्यक्रम) (२४०५४८८५)	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	Group Accident Insurance scheme for Active Fishermen through Fishcopfed
४ राष्ट्रीय कल्याण निधी अंतर्गत.. मच्छिमारांसाठी घरकुल योजना (कार्यक्रम) (२४०५१०४४) (२४०५१०५३)	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	National Welfare Fund
५ मच्छिमार सहकारी संस्थांचा .. विकास	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	Development of Fisheries Co-Operative
६ मासेमारी साधनांचा पुरवठा ..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	Supply of Fishery Requisite
७ स्वेच्छा अनुदान (२४०५०४९६)		3500	3500	..	12692	12692	..	8884	8884	..	12692	12692	Discretionery Grants
८ नैसर्गिक आपत्तीत मृत पावलेल्या मच्छिमारांच्या वारसांना अनुदान/ सानुग्रह अनदुान (२४०५१२८७)	108766	..	108766	2475	..	2475	5100	..	5100	2700	..	2700	Grant-in-aid to the heirs of the deceased Fisherman under natural calamities.
९ विशेष घटक योजना ..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	Special Component Plan
१० मासेमारी परवाना व .. नौका नोंदणीकृत पध्दत	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	Fishing License and vessels Registration Scheme
११ मच्छीमारांसाठी मासेमारी करताना सुरक्षिततेची साधने पुरविणे (२४०५५२९१)(२४०५५३०८)	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	Safety of fishermen at sea (24055291) (24055308)

तक्ता एक--TABLE I

इतर कार्यक्रम--समाप्त **Other Programme**--*End* (रुपये हजारात) (Rs. in Thousands)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
१२ (०४) प्रधान मंत्री मत्स्यसंपदा योजना (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०४)(१०) मासेमारी बंदी कालावधी दरम्यान मच्छीमारांना उदरनिर्वाहाकरीता अर्थसहाय्य (केंद्र हिस्सा ५०%) (२४०५७८१२) (०४)(११) मासेमारी बंदी	...	..	..	..	..	..	..	..	..	...	..	..	12. Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana (Centrlly Sponsored Scheme) (04)(10) Livelihood and Nutritioinal Support for Fishers for conservation of fisheries resources (Central Share 50%)
३१-सहा-अनुदाने (वेतनेतर) व ३३-अर्थसहाय्य	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	31-Grant-in aid (Non Salary)
कालावधी दरम्यान मच्छीमारांना उदरनिर्वाहाकरीता अर्थसहाय्य (राज्य हिस्सा ५०%) (२४०५७८२१) ३१ सहा-अनुदाने (वेतनेतर) व ३३-अर्थसहाय्य					3000	3000	..	3000	3000	..	3000	3000	33. Subsidies Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana (Centrlly Sponsored Scheme) (04)(10) Livelihood and Nutritioinal Support for Fishers for conservation of fisheries resources (State Share 50%) 31-Grant-in aid (Non Salary)33. Subsidies
बेरीज--अ--स्थूल	139979	3500	143479	19754	15692	35446	16448	11884	28332	7779	18692	26471	Total--A--Gross
वजा--वसुली	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	*Deduct*--Recoveries
बेरीज--अ--निव्वळ	139979	3500	143479	19754	15692	35446	16448	11884	23332	7779	18692	26471	Total--A--Net
बी--वित्तव्यवस्थेची साधने--													(B) *Source of finance*
मागणी प्रधान शीर्ष क्रमांक	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	Major Head Demand No.
डी-६ २४०५-मत्स्यव्यवसाय	..	139979	3500	143479	19754	15692	35446	16448	11884	28332	7779	1892	26471	D-6 2405-Fisheries
डी-९ ४४०५-मत्स्यव्यवसाय खर्च	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	D-9 4405-Capital on Fisheries
डी-९ ६४०५-मत्स्यव्यवसाय कर्जे	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	D-9 6405-Loans for Fisheries
बेरीज--ब-स्थूल		139979	3500	143479	19754	15692	35446	16448	11884	28332	7779	18692	26471	Total--B--Gross
वजा--वसुली		..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	*Deduct*--Recoveries
बेरीज--ब--निव्वळ		139979	3500	143479	19754	15692	35446	16448	11884	28332	7779	18692	26471	Total--B--Net

तक्ता दोन--TABLE II

तारापोरवाला मत्स्यालयास भेट दिलेल्या प्रेक्षकांची संख्या व जमा झालेले शुल्क याचा तपशील दर्शविणारे विवरणपत्र

(रुपये लाखात) (Rs. in lakhs)

अ. क्र.	वर्ष	प्रेक्षकांची संख्या (लाखात)	जमा झालेले शुल्क	अभिप्राय
1	2	3	4	
२०२२-२०२३ (प्रत्यक्ष) 2022-2023 (Actual)		..	..	तारापोरवाला मत्स्यालयाचे मार्च, २०२० पर्यंत तिकीट विक्री महसुलाची रक्कम आहे. (सध्या बंद आहे.)
२०२३-२०२४ (अंदाजित) 2023-2024 (Estimated)		..	..	मत्स्यालय बंद आहे.
२०२४-२०२५ (अपेक्षित) Budget Estimates 2024-2025		5.00	2.25	अंदाजित रक्कम

(५) मत्स्यव्यवसाय विभागातील सर्व कर्मचारी वर्गाची कार्यक्रमवार माहिती दर्शविणारा तक्ता / Statement showing Programmewise staff in the Fisheries Department

शा.नि.क्र.मत्स्य/आ-२००६/प्र.क्र. ८३/पदुम-१२ दि. ३० मार्च, २००७ व दि. ३० मे, २००८

क्र. Sr. No.	पदनाम		सुधारीत वेतन मॅट्रीक्स मधील वेतनस्तर Pay level in Revised Pay Matrix	मुख्य कार्यालय व प्रादेशिक कार्यालये Head Office and Regional Offices	जिल्हा कार्यालये District Offices	एकूण पदसंख्या Total Posts	Designation
1	2		3	4	5	6	
गट अ			Pay Matrix				***Grade-A***
१	आयुक्त (भाप्रसे)	..	S-30 : 144200 - 218200	1	..	1	Commissioner (IAS)
२	सहआयुक्त मत्स्य (भूजल, सागरी, निपास)	..	S-25 : 78800 - 209200	3	..	3	Joint Commissioner of Fisheries (Inland/Marine/BWS)
३	उपआयुक्त मत्स्य (प्रशा)	..	S-23 : 67700 - 208700	1	..	1	Deputy Commissioner of Fisheries (Administration)
४	उपआयुक्त मत्स्य (अर्थ व नियोजन)	..	S-23 : 67700 - 208700	1	..	1	Deputy Commissioner of Fisheries (Budget and Planning)
५	प्रादेशिक उपआयुक्त (मत्स्य)	..	S-23 : 67700 - 208700	7	..	7	Regional Deputy Commissioner (Fisheries)
६	कार्यकारी अभियंता	..	S-23 : 67700 - 208700	1	..	1	Executive Engineer
७	सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय (प्रशासन)	..	S-20 : 56100 - 177500	1	..	1	Assistant Commissioner Fisheries (Administration)
८	सहाय्यक आयुक्त मत्स्य (कर्ज व वसुली)	..	S-20 : 56100 - 177500	1	..	1	Assistant Commissioner Fisheries (Loan and Recovery)
९	प्रकल्प व्यवस्थापक	..	S-20 : 56100 - 177500	..	1	1	Project Manager
१०	सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय (तांत्रिक)	..	S-20 : 56100 - 177500	4	35	39	Assistant Commissioner Fisheries (Technical)
११	उपआयुक्त सांख्यिकी मत्स्यव्यवसाय	..	S-20 : 56100 - 177500	1	..	1	Deputy Commissioner Fisheries (Statistics)
१२	उपनिबंधक सह. संस्था (मत्स्य)	..	S-20 : 56100 - 177500	1	..	1	Deputy Registrar Co-op. Societies (Fisheries)
१३	सहाय्यक संचालक (वित्त)	..	S-20 : 56100 - 177500	1	..	1	Assistant Director (Finance)
	एकूण गट-अ	..		**23**	**36**	**59**	**Total—A**

1	2		3	4	5	6	
गट ब			Pay Matrix				***Grade-B***
१	मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी	..	S-15 : 41800 - 132300	7	41	48	Fisheries Development Officer
२	मत्स्य प्रशिक्षण अधिकारी	..	S-15 : 41800 - 132300	..	6	6	Fisheries Training Officer
३	अभिरक्षक	..	S-15 : 41800 - 132300	1	..	1	Curator
४	प्रशिक्षण व विस्तार अधिकारी	..	S-15 : 41800 - 132300	1	..	1	Training and Extension Officer
५	प्रशासकीय अधिकारी	..	S-15 : 41800 - 132300	8	..	8	Administrative Officer
६	नियोजन अधिकारी	..	S-15 : 41800 - 132300	1	..	1	Plaining Officer
७	अर्थसंकल्प अधिकारी	..	S-15 : 41800 - 132300	1	..	1	Budget Officer
८	वसुली अधिकारी	..	S-15 : 41800 - 132300	..	6	6	Recovery Officer
९	सांख्यिकी अधिकारी	..	S-15 : 41800 - 132300	1	..	1	Statistical Officer
१०	परिरक्षण अभियंता	..	S-15 : 41800 - 132300	..	1	1	Project Manager
	एकूण गट-ब	**..**		**20**	**54**	**74**	**Total—B**

1	2		3	4	5	6	
गट क			Pay Mrtrix			***Grade-C***	
१	लघुलेखक (उच्चश्रेणी) मराठी/इंग्रजी	..	S-15 : 41800 - 132300	2	..	2	Stenographer (Higher Grade) (Marathi and English)
२	लघुलेखक (निम्नश्रेणी) मराठी/इंग्रजी	..	S-14 : 38600 - 122800	4	..	4	Stenographer (Lower Grade) (Marathi and English)
३	वरिष्ठ अधीक्षक	..	S-14 : 38600 - 122800	21	6	27	Senior Superintendent
४	निरीक्षक सांख्यिकी	..	S-14 : 38600 - 122800	2	1	3	Inspector Statistics
५	सहाय्यक सांख्यिकी	..	S-14 : 38600 - 122800	3	..	3	Assistant Statistics
६	सहाय्यक सांख्यिकी (भूजल)	..	S-14 : 38600 - 122800	1	..	1	Asstt. Statistics (Inland)
७	यांत्रिकी निर्देशक	..	S-14 : 38600 - 122800	..	6	6	Mechanical Instructor
८	मत्स्यक्षेत्र निरिक्षक	..	S-14 : 38600 - 122800	..	15	15	Fishery Inspector
९	लेखापाल	..	S-13 : 35400 - 112400	..	1	1	Accountant
१०	सहकार अधिकारी	..	S-13 : 35400 - 112400	2	..	2	Co-operative Officer
११	सहा. मत्स्य. विकास अधिकारी	..	S-13 : 35400 - 112800	38	132	170	Assistant Fisheries Devlp. Officer
१२	कनिष्ठ चित्रकार	..	S-10 : 29200 - 92300	1	..	1	Junior Artist
१३	आरेखक	..	S-10 : 29200 - 92300	1	..	1	Treasurer
१४	कनिष्ठ अभियंता	..	S-10 : 29200 - 92300	2	..	2	Junior Engineer
१५	सांख्यिकी सहाय्यक (भूजल)	..	S-10 : 29200 - 92300	2	..	2	Statistics Assistant (Inland)
१६	सांख्यिकी सहाय्यक	..	S-8 : 25500 - 81100	5	..	5	Statistics Assistant
१७	वरिष्ठ लिपीक	..	S-8 : 25500 - 81100	48	54	102	Senior Clerk
१८	सांख्यिकी अन्वेषक	..	S-8 : 25500 - 81100	7	11	18	Statistics Investigator
१९	यांत्रिकी (मत्स्यालय)	..	S-7 : 21700 - 69100	1	..	1	Mechanic (Aquarium)
२०	ग्रंथपाल	..	S-7 : 21700 - 69100	1	..	1	Labrarian
११	दूरध्वनी चालक	..	S-7 : 21700 - 69100	1	..	1	Telephone Operator
२२	कनिष्ठ लिपीक	..	S-6 : 19900 - 63200	66	84	150	Junior Clerk
२३	रोखपाल	..	S-6 : 19900 - 63200	1	1	2	Cashier
२४	वसुली सहाय्यक	..	S-6 : 19900 - 63200	..	3	3	Recovery Officer
२५	मत्स्यक्षेत्र प्रगणक	..	S-6 : 19900 - 63200	3	14	17	Fishery Enumerator
२६	वाहन चालक	..	S-6 : 19900 - 63200	10	37	47	Driver
२७	क्षेत्र समहारक	..	S-5 : 18000 - 56900	2	..	2	Field Collector
	एकूण गट-क	**..**		**224**	**365**	**589**	**Total—C**

1	2		3	4	5	6	
गट-ड			Pay Matrix				***Grade-D***
१	मत्स्यक्षेत्रिक	..	S-3 : 16600 - 52400	..	175	175	Matsyakshetrik
२	मत्स्यालयपाल	..	S-3 : 16600 - 52400	9	..	9	Aquariam Keeper
३	नाईक	..	S-3 : 16600 - 52400	2	..	2	Naik
४	दप्तरी	..	S-3 : 16600 - 52400	1	..	1	Daftari
५	रोनियो चालक	..	S-3 : 16600 - 52400	2	..	2	Roneo Operator
६	शिपाई	..	S-1 : 15000 - 47600	31	94	125	Peon
७	पहारेकरी	..	S-1 : 15000 - 47600	2	..	2	Watchman
८	हमाल	..	S-1 : 15000 - 47600	2	..	2	Hamal
९	स्वच्छक	..	S-1 : 15000 - 47600	1	..	1	Cleaner
१०	सुरक्षा रक्षक	..	S-1 : 15000 - 47600	..	8	8	Security Guard
११	खानसामा	..	S-1 : 15000 - 47600	..	1	1	Cook
	एकूण गट-ड	**..**		**50**	**278**	**328**	**Total—D**
	एकूण गट- अ+ब+क+ड	**..**		**317**	**733**	**1050**	**Total—A+B+C+D**

तक्ता

CHART

(पाच) मत्स्यव्यवसाय विभागाची रचनात्मक आखणी

ORGANISATIONAL CHART OF THE DEPARTMENT OF FISHERIES, MAHARASHTRA STATE, MUMBAI

मा. मंत्री (मत्स्यव्यवसाय)

Hon. Minister (Fisheries)

मा. राज्यमंत्री (मत्स्यव्यवसाय)

Hon. State Minister (Fisheries)

प्रधान सचिव (पदुम)

Principal Secretary (ADF)

मत्स्यव्यवसाय आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

COMMISSIONER OF FISHERIES, MAHARASHTRA STATE, MUMBAI

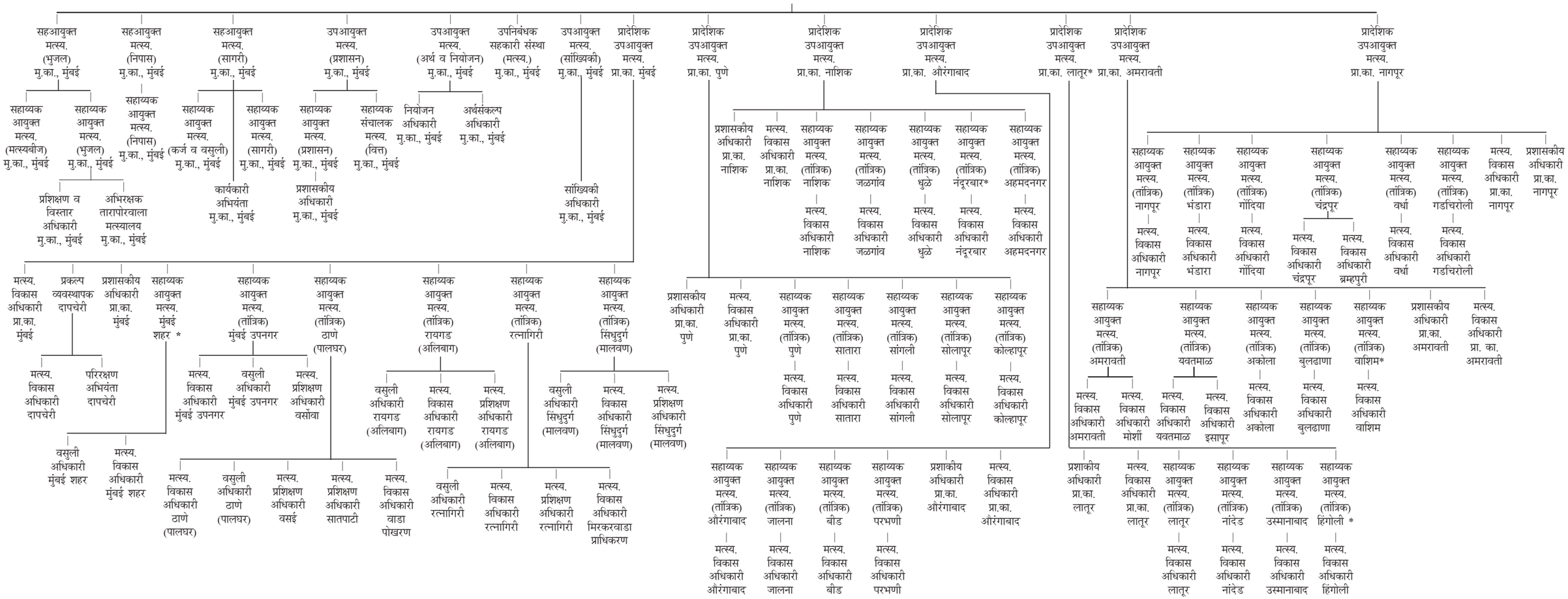

* प्रस्तावित प्रादेशिक व जिल्हा कार्यालये.

मु. का. मुख्य कार्यालय, प्रा. का. प्रादेशिक कार्यालय (तां)-तांत्रिक

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

AGRICULTURE, ANIMAL HUSBANDRY, DAIRY DEVELOPMENT AND FISHERIES DEPARTMENT

(मत्स्यव्यवसाय)

(FISHERIES)

(७) प्रपत्र एक

APPENDIX I

मच्छिमारांना प्रोत्साहन देणाऱ्या मत्स्यव्यवसाय विभागाचे कार्यक्रम

Programmes of Fisheries Department under which incentives are given to Fishermen etc.

अ. क्र. Sr.No. 1	कार्यक्रम Programme 2	सहाय्याचा प्रकार Type of Assistance 3	सहाय्याची पध्दती Mode of Assistance 4	
१.	भूजल मत्स्यव्यवसाय	अनुदान/कर्ज		अनुदान
1.	Inland Fisheries	Subsidy/Loan ...		टक्के
अ.	मत्स्योद्योग साधनांवर अनुदान--			*Subsidy %*
	(भूजल : जिल्हे)		(१) नायलॉन सूत	५०
	Grant of Subsidy on Fishery Requisites		(*i*) Nylon Twine	50
	(Inland District)—		(२) मोनोफिलामेंट	५०
			(*ii*) Monofilament	50
			(३) कॉटन ट्रवाईन (*iii*) Cotton Twine (प्रत्येक मच्छिमाराला प्रतिवर्षी ५ किलोपर्यंत मर्यादित) (Admissible on 5 kg. twine per year to each fisherman)	२५ 25
			(४) नायलॉन किंवा मोनोफिलामेन्टची तयार जाळी (प्रत्येक मच्छिमाराला प्रतिवर्षी ५ कि. सूत जाळ्यांच्या किंमतीच्या ५०% पर्यंत मर्यादित) (*iv*) Readymade nets of Nylon or/and Monofilament twine (50% cost of the net limited to 50% cost of 5 kg. twine per annum per fisherman)	५० 50
			(५) नौका बांधणी (कमाल मर्यादा ५०% किंवा रु. ३,००० यापैकी जी रक्कम कमी असेल ती) (*v*) Construction of boats (50% or Rs. 3,000 whichever is less)	५० 50

विवरणपत्र "अ"

केंद्र पुरस्कृत मत्स्यसंवर्धन विकास यंत्रणा या योजनेच्या सुधारित अर्थसहाय्याच्या आकृतीबंधास मंजुरी देणारे विवरणपत्र

सुधारित बाबी ठळक शब्दात दर्शविण्यात आल्या आहेत

अ.क्र.	योजनेतील बाब निहाय केंद्र व राज्य यांचा अनुक्रमे ७५:२५ हिश्श्यांचा तपशील (अनुक्रमांक १२ वगळून)		दर
1	2		4
१. भूजल मत्स्यव्यवसाय			
१.	मत्स्यसंवर्धक विकास यंत्रणा	सहाय्यक अनुदान	केंद्र पुरस्कृत योजने अंतर्गत मत्स्यसंवर्धकांना नवीन तळी आणि तलाव बांधकाम तलावाचे पुन: प्रापण/नूतनीकरण प्रथम वर्षासाठी निविष्ठा, गोड्या पाण्यातील बीज ऊबवणी केंद्र, मत्स्यखाद्य विभाग, मोठे गोड्या पाण्यातील कोळंबी बीज उबवणी केंद्र स्थापन करणे प्रत्येक मत्स्यसंवर्धन विकास यंत्रणेला माती व पाणी परिक्षणासाठी संच उपलब्ध करणे, शोभिवंत माश्यासाठी, उबवणी केंद्रासह एकात्मिक विभागाची उभारणी शोभिवंत माश्यासाठी प्रजनकसाठा शोभिवंत माशांच्या बिजांचे प्रमाणिकरण मत्स्य/कोळंबी बीजाची वाहतूक वाहन खरेदी कार्यक्रमासाठी केंद्र व राज्य शासनाकडून ७५:२५ प्रमाणात अनुदान ठेवण्यात येत होते. सदरची योजना केंद्र शासनाने बंद केली असून उपरोक्त कार्यक्रम निलक्रांती अंतर्गत सर्व राबविण्यासाठी केंद्र शासनाने ६०:४० प्रमाणे अनुदान देण्याची योजना राबविण्यात येत आहे.
	1) Fish Farmers Development Agency, Grant-in-aid		Under this scheme subsidy as indicated below is granted to the fish farmers. प्रस्तुत योजनेखाली मत्स्यसंवर्धकांना खालीलप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यात येते.
		१) लाभार्थींच्या जमिनीवर नवीन तळे आणि तलाव बांधकाम, सुव्यवस्थित पाणी घेण्याची सुविधा, पाणी सोडण्याची सुविधा आणि उथळ नलिका विहिरीसह (Shallow tubewell)	१) सपाट भागात प्रति हेक्टरी खर्च रु. ३.०० लाख. अनुदान - एकूण खर्चाच्या २०% परंतु जास्तीत जास्त रु. ०.६० लाख प्रतिहेक्टर सर्वसाधारणासाठी व एकूण खर्चाच्या २५% परंतु जास्तीत जास्त रु. ०.७५ लाख प्रतिहेक्टर अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमातीच्या शेतकऱ्यांसाठी. २) डोंगराळ जिल्ह्यात प्रति हेक्टरी खर्च रु. ४.०० लाख. अनुदान - एकूण खर्चाच्या २०% परंतु जास्तीत जास्त रु. ०.८० लाख प्रतिहेक्टर सर्वसाधारणसाठी व एकूण खर्चाच्या २५% परंतु जास्तीत जास्त रु. १.०० लाख प्रतिहेक्टर अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमातीच्या शेतकऱ्यांसाठी.
		२) तळ्याचे/तलावाचे पुन:प्रापण (Reclamation)/ नुतनीकरण	आवश्यक खर्च रु. ०.७५ लाख प्रति हेक्टर. अनुदान - एकूण खर्चाच्या २०% परंतु जास्तीत जास्त रु. १५,०००/- प्रतिहेक्टर अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती शेतकरी वगळून सर्व शेतकऱ्यांसाठी व २५% परंतु जास्तीत जास्त रु. १८,०००/- प्रतिहेक्टर अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमातीच्या शेतकऱ्यांसाठी.
		३) प्रथम वर्षासाठी निविष्ठा (Input) (मत्स्यबीज, मत्स्यखाद्य, रासायनिक खते, सेंद्रीय खते आणि मत्स्यरोग टाळण्यासाठी प्रतिबंधात्मक उपाय (ई. यू. एस.)	अ) फिनफिश संवर्धनासाठी आवश्यक खर्च रु. ०.५० लाख प्रति हेक्टर. अनुदान - एकूण खर्चाच्या २०% परंतु जास्तीत जास्त रु. ०.१० लाख प्रतिहेक्टर सर्वसाधारणसाठी व २५% परंतु जास्तीत जास्त रु. ०.१२५ लाख प्रतिहेक्टर अनुसूचित जाती अनुसूचित जमातीसाठी. **ब) गोड्या पाण्यातील कोळंबी शेती.** आवश्यक खर्च **रु. १.८० लाख** प्रति हेक्टर अनुदान - एकूण खर्चाच्या २०% परंतु जास्तीत जास्त रु. ०.३६ लाख प्रतिहेक्टर सर्वसाधारणासाठी व २५% परंतु जास्तीत जास्त रु. ०.४५ लाख प्रतिहेक्टर अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमातीसाठी.
		४) गोड्या पाण्यातील मत्स्यबीज उबवणी केंद्र	सपाट भागात रु. १२ लाख खर्च प्रति १० मिलियन फ्रायच्या क्षमतेच्या मत्स्यबीज उबवणी केंद्रासाठी आणि डोंगराळ भागात रु. १६ लाख खर्च प्रति १० मिलियन फ्रायच्या क्षमतेच्या मत्स्यबीज उबवणी केंद्रासाठी. अनुदान - खर्चाच्या १०% परंतु जास्तीत जास्त रु. १.२० लाख सपाट भागात आणि रु. १.६० लाख डोंगराळ भागात फक्त उद्योजकांसाठी (Entrepreneurs)
		५) मत्स्य खाद्य विभाग (Unit)	लहान युनिट - युनिट खर्च रु. ७.५० लाख (क्षमता १.२ क्विं/दिवस) अनुदान - खर्चाच्या २०% परंतु जास्तीत जास्त रु. १.५० लाख प्रती युनिट.
		६) मोठे, गोड्या पाण्यातील कोळंबी बीज उबवणी केंद्र स्थापन करण्यासाठी (प्रत्येक राज्यासाठी) आणि लहान उबवणी केंद्र (लाभार्थीसाठी).	१) २५ मिलियन पीएल प्रतिवर्षी क्षमतेच्या प्रत्येक मोठ्या उबवणी केंद्रासाठी (गोड्या पाण्यातील कोळंबी बीज उबवणी केंद्र) खर्च रु. ३० लाख. प्रत्येक राज्यांस राज्यस्तरीय उबवणी केंद्र स्थापन करण्यासाठी हे अनुदान केवळ एकदाच अनुज्ञेय राहील. २) ५-१० मिलियन पीएल प्रतिवर्षी क्षमतेच्या प्रत्येक लहान उबवणी केंद्रासाठी एकूण खर्च रु. १२ लाख. अनुदान - खर्चाच्या २०% परंतु जास्तीत जास्त रु. २.४० लाख प्रति उद्योजकास (Entrepreneurs) एकदाच.